

Landsforeningen af Menighedsråd

Sabro, den 11. juli 2011
Vor ref.: 91.11/13221 EHU

**Landsforeningens delegeretmøde
fredag den 27. maj - søndag den 29. maj 2011
Hotel Nyborg Strand**

REFERAT AF DELEGERETMØDE

1. Mødets åbning

Inge Lise Pedersen bød velkommen til delegeretmøde og årsmøde.

2. Valg af dirigenter

Inge Lise Pedersen foreslog på bestyrelsens vegne, at følgende blev valgt som dirigenter:

Sognepræst Jørgen Anker Jørgensen, Ølstykke sogn, Helsingør Stift
Fhv. rektor, Finn Erik Larsen, Vipperød
Stiftsfuldmægtig Margrethe Wind, Haderslev Stift.

Der blev ikke stillet andre forslag, hvorefter de pågældende blev valgt.

Margrethe Wind takkede på dirigenternes vegne for valget og gennemgik derefter formalia vedrørende mødets indkaldelse. Hun konstaterede, at delegeretmødet var lovligt indvarslet og dermed beslutningsdygtigt.

3. Fastsættelse af forretningsorden for delegeretmødet

Bestyrelsens forslag til forretningsorden for delegeretmøder, der var uændret i forhold til mødet i 2010, blev godkendt.

4. Valg af stemmetællere

Med udgangspunkt i forslag fra distriktsforeningerne blev der valgt stemmetællere.

5. Formandens kommentarer til den aktuelle folkekirkelige situation

Inge Lise Pedersen indledte med at referere til sociologen Henrik Dahls helt nye bog, hvor han kritiserer venstrefløjspartierne for at bruge kræfterne på at kives i stedet for at udtænke reformplaner, der tager højde for nutidens udfordringer.

I mere mistrøstige øjeblikke kunne Inge Lise Pedersen næsten forfalde til at synes, at det samme gælder for den kirkelige debat. Og det ærgrer hende, hvis man i folkekirken er så optaget af gamle kirkepolitiske spøgelse og forældede modsætninger, at man ikke bruger kræfterne på at træffe nogle konstruktive valg, mens det endnu er muligt.

I tørre tal er den danske folkekirkes situation ikke så ringe, hvis man sammenligner med naboernes, men det er fatalt, hvis vi på den baggrund lader stå til. Vi skal udnytte situationen til at få truffet nødvendige beslutninger om struktur, organisation og ledelse.

Mange forslag, debatindlæg og forhandlinger om kirkelige forhold synes da også at varsle en ny og mere konstruktiv tilgang til debatten. Der indgås i stigende grad samarbejde

mellem overraskende parter alle steder og på alle niveauer i folkekirken og med forbløffende resultater til følge.

For eksempel står en række kirkelige organisationer, der ikke traditionelt har samarbejdet, bag en fælles opfordring til at etablere et folkekirkeligt forsknings- og udviklingscenter, der kan give os fast grund under fødderne, så beslutninger kan træffes på grundlag af solid viden.

Inge Lise Pedersen fortsatte: To af de mest sejlivede spøgelse er påstanden om centralisering og påstanden om, at ændringer fører til adskillelse af stat og kirke. Det er ikke helt enkelt at svare på, om der er udelukkende sket en centralisering, for igennem de sidste mange år har menighedsrådene fået tillagt stadig mere kompetence og stadig flere opgaver, og nogle af opgaverne er så arbejdskrævende, at rådene omtrent er ved at drukne i dem. Samtidig må det enkelte menighedsråd konstatere, at det ikke er muligt at indfri alle de krav og forventninger, der stilles fra menighedens medlemmer og fra de ansatte. Det kræver meget at leve op til nutidens forvaltningsmæssige krav uden at bruge alt for mange ressourcer. Derfor er øget samarbejde mellem sognene blevet en nødvendighed.

Allerede i 1906 sagde I.C. Christensen, at enhver reform i folkekirken ville blive mødt med påstanden om, at det ville føre til en adskillelse af stat og kirke. Og han sagde også, at der ikke kan være selvstyre alle steder undtagen i kirken. Og det argument holder stadig. Vi kan ikke have en folkekirke, der ledes på helt andre måder end andre institutioner. Tiden er uhjælpeligt løbet fra de små lokale enheder, der lever deres eget liv, og den er ligeså meget løbet fra den rationelle, topstyrede organisation. Derfor skal vi arbejde for, at sognene i f.eks. et provsti kan dele indsigter og resultater og koordinere deres arbejdsindsatser.

I takt med forandringerne i folkekirken må Landsforeningen nødvendigvis også ændre sig. Og det betyder, at foreningen må bruge ressourcerne anderledes end før. Hen over vinteren og helt frem til årsmødet har foreningen været i forhandlinger med Provsteforeningen, Kirkeministeriet og repræsentanter for stiftsadministrationerne om fordelingen af rådgivningsopgaverne på personaleområdet inden for folkekirken. Landsforeningen og stifterne har i mange år ydet rådgivning på området, men for at sikre en mere effektiv udnyttelse af folkekirkens ressourcer, er der aftalt en fordeling, så alle ikke rådgiver om det samme. En vigtig del af aftalen er, at det er Landsforeningens ansvar at holde de personalekonsulenter ajour, som en del steder er ansat ude i sogne og provstier.

Når folkekirkens struktur har ændret sig, og vi har fået nye organer at forholde os til, f.eks. de nye stiftsråd, er det også vigtigt, at vi kigger på, om Landsforeningens egen struktur er hensigtsmæssig. I det lys arbejder vi intenst med, hvordan en fremtidig distriktsforeningsstruktur kan se ud. Vi regner med at kunne fremlægge et resultat af arbejdet i løbet af efteråret.

Og folkekirkens struktur er under forandring i disse år. Vi har mange små enheder, og fordelingen ved dem er nærheden og fortroligheden, men ulempen ligger i begrænsningerne. Vi kan ikke få økonomien til at hænge sammen i de små enheder. Vi kan ikke løbe fra, at vi har strukturproblemer i folkekirken, og at det går for langsomt med at løse dem.

Inge Lise Pedersen rundede af: Vi må gøre os klart, at magt og indflydelse ikke forefindes i en bestemt mængde, som kan fordeles mellem forskellige personer eller organisationer efter forskellige forholdstal. Derfor skal vi ikke altid klamre os til magten over et eller andet af frygt for, at andre løber med den, men vi skal koncentrere os om at få magt til noget, i betydningen at få mulighed for at gøre noget. Og mulighederne bliver ofte større, hvis vi gør noget sammen.

6. Forelæggelse og godkendelse af bestyrelsens beretning om arbejdet i det forløbne år

Inge Lise Pedersen oplyste indledningsvist, at beretningens form i år var ændret, så den ikke længere var den lange detaljerede rapport med mange punkter, men derimod nu en årsrapport, der tager nogle bredere emner op. Meningen med ændringen er at lægge op til nogle gode debatter på et lidt bredere og mere overordnet plan. Hun gjorde opmærksom på, at der var uddelt en supplerende årsrapport, der omhandlede "Landsforeningens struktur under lup" og "Forberedelser til menighedsrådsvalget i 2012". Det drejer sig om områder, hvor der er sket noget væsentligt, siden årsrapporten gik i trykken.

Beretningens hovedafsnit "En Landsforening til tiden"

242, Inge Kjær Andersen: En Landsforening til tiden er for mig en forening, der hele tiden udvikler sig og kommer med nye tilbud, og hvor vi kan have en god debat. Tilbudet om regnskabet er at være konkurrent med liberale erhverv, såsom revisorer og andre økonomiske folk, der rådgiver. Det er måske ikke den rigtige vej at gå. Det giver en todeling af foreningen, at vi har en medlemsforening, vi alle sammen betaler til, og en del af foreningen, som yder konsulent-service mod yderligere betaling. Hvem skal dække det, hvis forretningen giver underskud? En Landsforening i fremtiden er for mig en forening, der har en bestyrelse, der viser ryggrad. Det gør vores nuværende bestyrelse på rigtig mange punkter, men på ét punkt kunne jeg godt tænke mig, at der kom lidt mere ryggrad. Det handler om økonomi- og regnskabssystemer. For hvor var ramaskriget hennet, da Kirkeministeriet bestemte, at de skulle kigge nærmere på vores regnskaber? Vi skulle ændre regnskabsform, så de kunne trække alle mulige tal ud, og derefter komme med deres embedsmandspolitiske mening om, om vi i vores medlemsforening, folkekirken, bruger pengene rigtigt. Det synes jeg ikke er rigtigt. Jeg håber, at bestyrelsen tør være vores stemme i forhold til Kirkeministeriet og sige, at det ikke er dem, der skal bestemme. Vi er en medlemsforening, så lad os rette ryggen, bestemme selv og erobre folkekirken til os selv.

220, Gunnar Smed: Jeg håber, at provstiudvalget får lige så meget magt, som de har agt. Vi har i vort provsti været udsat for at miste to præster. Pludselig bliver en stilling ledig, uden at menighedsrådet involveres. Der er en skræk i provstiudvalget og i stiftet for at spørge om, hvad der sker. Vi skal nu have en præst mere i Thisted Provsti, og provstiudvalget har nok været klar over, hvem det er, men det bliver holdt tyst. Og når vi har mistet en præst, skal vi have sognesammenlægning. Der har vi det samme problem. Vi kan ikke diktere. Det er stiftet, der administrerer præstestillingerne. Som Inge Lise er inde på, så er provstiet stiftets forlængede arm. Og skal vi være dem, der skal tage skraldet for den utilfredshed og den frustration, der bliver, når vi pludselig får at vide, at den præstestilling, som vi regner med, ikke bliver besat alligevel? Jeg håber, at Landsforeningen kan påvirke, så vi får lidt redskaber at arbejde med i de frygtelige følelsesladede situationer. Vi vil få mange flere af dem i de næste år med kirkelukninger og sognesammenlægninger.

Inge Lise Pedersens bemærkninger til indlæggene:

Først til Gunnar Smed: Det er selvfølgelig vanskeligt, når man som i Ålborg Stift skal af med 8 præstestillinger. Det ved vi godt, og derfor mener vi også, at det er rimeligt at inddrage provstiudvalget i processen ved f.eks. pastoratsammenlægninger. Selve det at få lejlighed til at drøfte, hvordan processen kan gennemføres mest smertefrit, tror vi er godt. At brede drøftelsen ud, så provstiudvalget både har indflydelse og dermed medansvar for den, ligger helt i tråd med det, vi vil arbejde for i udvalget om provstestillinger. Om det så lykkes for os, vil tiden vise. Og provstiudvalget består jo af vore egne valgte repræsentanter. Derfor mener vi, at vi reelt får mere indflydelse ud af det, hvis de kommer mere på banen end det enkelte sogn. Jeg mener derfor, at vi arbejder helt på linje med Gunnar Smeds tanker.

Til Inge Kjær Andersen og indvendingerne om regnskabskontoret: Når vi har tilbudt faciliteten, er det p.g.a. en vis efterspørgsel, og vi er meget opmærksomme på, at det ikke koster kontingentkroner. Og til din anden indvending om, at vi skal vise mere ryggrad. Det kan I jo godt sige, at vi skal, men vi skal passe på at skelne mellem tingene her. Det

nye regnskabssystem kom utilladeligt sent. Den kritik vil jeg godt synge med på. Men jeg vil ikke synge med på kritikken af, at det er indført, for at Kirkeministeriet skal kunne trække alle mulige tal ud. Selvfølgelig kan de gøre det, og det er der ikke noget illegitimt ved. Det kan vi jo også selv, så vi får bedre overblik over, hvad vi bruger pengene til. Og tallene skulle jo gerne kunne tåle dagens lys. Jeg har desværre på det sidste opdaget, at systemet giver os dårligere muligheder for udtræk, end jeg troede. Jeg er ikke selv regnskabsfører, så jeg må indrømme, jeg var naiv og troede, at vi kunne trække mere ud, få bedre overblik og bedre økonomistyring med det nye regnskabssystem, end vi faktisk kan. Men jeg mener stadigvæk, at selve grundprincippet for det nye regnskabssystem er godt. I det gamle system havde vi én stor blok, der hed lønninger, men det sagde ikke en dyt om, hvad lønningerne blev brugt til. Jeg er altså ikke enig i kritikken, og jeg finder det forkert at mistænkeliggøre ministeriet, fordi de kan trække tal ud. Så længe folkekirken har det forhold til staten, som den har i dag, er menighedsrådene en del af den offentlige forvaltning med de krav, det nu engang stiller. Og det uanset, om vi synes, at kravene er nok så forbandede. Som landsforening prøver vi at gøre vores indflydelse gældende så godt, som vi nu kan, men vi kan ikke sætte vore egne regler, for menighedsrådene er en del af den offentlige forvaltning på godt og ondt.

Beretningens hovedafsnit "Når mennesker mødes"

Der var ingen indtegnede taler til dette afsnit.

Beretningens hovedafsnit "Hvem skal rådgive menighedsrådene?"

225, Gustav Sieg Sørensen: I beretningen nævnes 4 styreformer for folkekirken, den statskirkelige - altså embedsmandslinjen - den lokalkirkelige, biskopslinjen og endelig de svage tilløb til en synode. Som et eksempel på embedsmandslinjen vil jeg nævne det nye regnskabssystem, som vi slås med. Det er et regnskabssystem, der måske er vældig godt for staten og kommunerne, men er det også godt for folkekirken? Det savner jeg en diskussion af. Skulle vi ikke i stedet have et regnskabssystem, der ligner det, som private virksomheder bruger? Og så er jeg sådan set uenig med formanden om, at vi er en del af den offentlige forvaltning. Det er vi godt nok i dag, men der er jo ingen, der siger, at vi altid skal være det. I regeringsgrundlaget fra 2007 står der noget om bloktilskud til kirken, og i det nye regeringsgrundlag, der kommer senere i år, vil der sandsynligvis stå noget om kirkeforfatning. Det er vigtigt, at vi som folkekirke formulerer vores ønsker til en kirkeforfatning, og det er vigtigt at demokratiet opbygges nedefra. I Sverige har de en slags tostrengt system, hvor man dels har respekt for demokratiet, og dels har respekt for de teologiske embeder. Det kunne også være godt i Danmark. Vi har ikke brug for f.eks. at overbebyrde provsterne med flere administrative opgaver, men vi kan sagtens give provstiudvalgene noget mere at sige. Så altså, væk med det unødvendige statslige bureaukrati og lad os fremme respekten for demokrati og også for vores præstestand.

101, Søren Karlsson: Folkekirken er flere hierarkier. Vi har det forvaltningsmæssige, som går fra oven og ned, det forkyndelsesmæssige og det demokratiske, som skal gå fra neden og op. Hvad ville en kirkeforvaltning, stifterne og alt det være, hvis ikke vi har menighederne, hvis ikke vi har de steder, hvor vi møder hinanden ved evangeliet om Jesus Kristus. Uden det er der ikke nogen kirke. Derfor er det også vigtigt i de forhandlinger, der formentligt kommer omkring kirkeforfatning, at holde fast i, at kirkens berettigelse er forkyndelsen af det kristne evangelium. Organisationen skal først og fremmest sørge for, at vi kan det.

250, Karin Jensen: Der, hvor jeg kommer fra, bliver formænd og kasserere kaldt ind til provsterne til en halv times audiens eller orientering. Provsten fortæller os, at hvis flere af os får problemer med at løse kontaktpersonernes og kirkeværgernes opgaver, vil man på provstiplan ansætte en person til at løse kontaktpersonens opgave med at lave ansættelsesbreve og den slags. Og ligesådan med kirkeværgen. Så jeg kan ikke lade være med at tænke, at vi som menighedsrådsmedlemmer kommer i klemme, for vi har jo Landsforeningen, som vi betaler til med glæde, og jeg mener personligt, at det er der, vi skal hente vores hjælp. Men stiller provsten nu gratis rådgivning til rådighed, er jeg da

sikker på, at man vælger Landsforeningen fra. Det synes jeg naturligvis ikke om. Hvor står vi i grunden her?

Inge Lise Pedersens bemærkninger til indlæggene:

Hvem der skal rådgive menighedsrådene og om hvad, er netop det, vi har forhandlet om her i vinter. Virkeligheden indtil nu har været, at alle mulige har rådgivet om alt muligt, og rådgivningen har varieret fra sted til sted. Det er ikke nødvendigvis den mest rationelle måde at gøre tingene på. Det har vi prøvet at komme til livs ved at indgå faste aftaler om rådgivningsopgaverne. Når aftalen træder i kraft, vil de grundlæggende ting med lønindplacering, ansættelsesbreve og den slags være stifternes opgave. Landsforeningens opgave bliver at være menighedsrådenes bisidder, tage del i forhandlingerne og repræsentere menighedsrådets interesser i f.eks. en strid. Det er vores erfaring, at der vil være rigeligt at bruge os til, for der er desværre en masse konflikter rundt omkring. I forrige periode har vi en gang imellem ikke kunnet støtte helt så meget op, som det var ønskeligt, fordi vi har brugt meget tid på anden rådgivning. Hvornår aftalen træder i kraft, er ikke helt afgjort, for det forudsætter, at dem, der skal påtage sig opgaverne, er klædt på til det. Men indtil videre kan man roligt henvende sig til Landsforeningens sekretariat. Så får man enten svar eller bliver sendt det rigtige sted hen.

Spørgsmålet om kirkeforfatning har hidtil ikke for alvor været et stort debat område. Men noget kunne tyde på, at vi er ved at gå ind i en periode, hvor kirkeforfatning ikke bare er et teoretisk spørgsmål, men noget, der har med den danske virkelighed at gøre. Og vi fik jo opfordringer fra Per Stig Møller om at gå ind i diskussionen og præge den. Det har jeg skrevet mig bag øret.

For mig er det væsentligt, at situationen nu er meget anderledes end tidligere. Det handler ikke kun om menighedsrådene og et eventuelt nyt kirkeligt organ. Der er også en sammenhæng til de mellemliggende organer, provstiudvalgene og stiftsrådene. Vi arbejder i øjeblikket på måske at få opgraderet provstiudvalgene, så de får en bredere kompetence. Det vil medføre et andet balancepunkt i forhold til embedsmandslinjen. Og med hensyn til stiftsrådene har jeg indtryk af, at de fungerer meget forskelligt. Jeg vil opfordre stiftsrådsmedlemmerne til at være opmærksomme på, at stiftsrådet faktisk er et vigtigt organ. Det kan selv tage emner op af betydning for stiftet. Det er vigtigt, at vi bruger de demokratiske organer, vi har. Hvis biskopperne bestemmer det hele, er det vores egen skyld, fordi vi ikke gider lave noget.

Selve forholdet mellem kirke og stat. Der kan jo være nogen her, der har et ønske om, at forholdet mellem folkekirken og staten skal være et andet, end det er i øjeblikket. I årsberetningen og mine kommentarer er vi gået ud fra, at folkekirken har det forhold til staten, som den har nu. Der er ikke tale om en løsrivelse fra staten eller noget som helst. Og det er også det, der ligger i det, når jeg taler om vores virkelighed på regnskabsområdet, som er, at vi er en del af den offentlige forvaltning. Det kan godt være, at situationen er en helt anden om 10, 20, 30 eller 40 år. Men Landsforeningens grundlag i øjeblikket er at agere i den nuværende situation og her skaffe os så meget indflydelse som muligt.

Der blev i begge indlæg peget på, at vi ikke kun er et administrativt system. Det, håber jeg også, fremgik af mine egne kommentarer. Fred være med hele det administrative system, hvis det ikke rammer noget som helst andet end at være administration. Hvad skal vi så bruge det til? Det er en god titel, Mogens Lindhardt og Erling Andersen har fundet på, at "Folkekirken er ledelse af tro". Men jeg vil også lige lidt kættersk antyde, at vi måske i virkeligheden ikke rigtigt har plukket frugterne af den nuværende lovgivning. Der er menighedsråd, der endnu ikke tager helt alvorligt, at de ifølge menighedsrådsloven styrer de kirkelige og administrative anliggender. Der er stadigvæk menighedsråd, der mener, at det kirkelige sorterer under præsten, og det administrative sorterer under os, der er valgt. Og hvis vi for alvor skal tage vores ansvar på os, så skal vi begynde der.

Det er Kirkeministeriets ansvar at se på, hvordan vi får det mest effektive system, og det er vores ansvar at se på, hvordan får vi en folkekirke, der kan danne en god ramme, altså skabe gode vilkår for liv og vækst. Og vilkår er altså også det strukturelle. Og stadig-

væk lidt kættersk: Hvad gør vi de steder, hvor menigheden er næsten ikke-eksisterende? Det må vi også se at komme om ved og ikke blive ved med bare at lade som om, det ikke eksisterer, for det gør det.

Beretningens hovedafsnit "Landsforeningens struktur under lup"

Der var ingen indtegnede taler til dette afsnit.

Beretningens hovedafsnit "Debat"

426, Ellen Grubb: Jeg kommer fra Ålholm, som er en af de 8 kirker i Københavns Stift, der er lukningstruede. Vi er meget skuffede. Der er en befolkning på 7.200, hvoraf 5.200 er medlemmer af folkekirken. Det kom som en bombe for os den 16. november 2010, hvor vi fik opsnuset, at der skulle være møde i budgetudvalget i Frederiksholm Kirke. Vi gik ud fra som givet, at mødet var offentligt og burde være offentliggjort, hvilket ikke var tilfældet. Vi var så fire fra Ålholm, der fandt derud, og der fik vi at vide, at vi var udpeget til lukning. Der er en vrede i Ålholm, som I ikke fatter. Der er samlet 2.404 protestunderskrifter ind blandt menigheden derude. Jeg vil gerne spørge dig, Inge Lise Pedersen: Hvordan stiller du dig som min formand? Hvordan kan og vil du støtte os? Du sidder som formand for alle menighedsrådene, og du sidder som formand for stiftsrådet. Det må være en af dine fornemste opgaver at støtte os.

Inge Lise Pedersen: Jeg mener faktisk, at jeg gav en slags svar i mine formandskommentarer. Jeg spurgte nemlig: Er vi sat her for at opretholde sognet eller for at kæmpe for folkekirken? Og det er mit svar. Det er ikke nødvendigvis sådan, at jeg mener, vi altid kan gå ind og støtte det enkelte sogn. Jeg kan ikke gå ind i, om det er Ålholm eller et andet sogn, der skal lukkes, for jeg har ikke noget at gøre med budgetudvalget i Københavns Kommune. Og stiftsrådet har ikke noget med budgetter at gøre. Men jeg vil kommentere det principielle i sagen. Jeg mener ikke, at jeg som landsforeningsformand eller som stiftsrådsformand nødvendigvis skal og kan støtte et hvilket som helst sogn, der er lukningstruet. Jeg mener, det er den samlede folkekirke, man skal se på, og jeg mener, det er nødvendigt, at vi i København får færre enheder. Og det gælder alle provstierne. Jeg kender ikke jeres konkrete forhold, men det er ikke nok, at der er mange medlemmer, hvis der ikke er særlig meget kirkeliv. Og den københavnske situation er anderledes end den ude på landet. Der er meget kort vej til den nærmeste kirke, der er ikke tale om middelalderkirker, som man har på landet, og der hører ikke kirkegårde til. Vi har en væsentligt lavere medlemsandel end resten af landet. Vi er simpelthen nødt til at se på, om det vigtigste af alt er at opretholde antallet af enheder, eller det vigtigste er at bruge vores ressourcer fornuftigt. Og det drejer sig ikke kun om penge. Det handler også om kræfter til at skabe kirkeliv, menighed og gode rammer for forkyndelsen. Jeg kan hilse og sige, at man har planer om at lave nogle yderligere kvalificeringer af de forskellige sogne i hele Københavns og Frederiksberg Kommune med henblik på også at få en sociologisk analyse, så vi har god solid baggrund for de ubehagelige beslutninger, der skal træffes. Jeg kan oplyse, at der i mellemtiden er kommet nye udspil, så det er ikke bare otte kirker, der skal lukkes, men faktisk 17 kirker.

85, Hanne Kjærulff: Jeg har været stærkt involveret i begge de to kommunalreformer, der har været i vores tid. Begge gange har det betydet, at en række organisationer har været berørt og måtte tilpasse sig, hvad enten de ville eller ej. Og det er jo lykkedes. Jeg må sige, at kirken er så absolut den tungeste partner at danse med. Hvorfor kan det ikke lykkes for den kirkelige organisation at rette sig ind efter de moderne tider, vi lever i. Jeg synes faktisk, det er en falliterklæring, at vi ikke kan snakke sammen og få lagt tingene sammen, sådan at vi får nogle sogne, der passer til den struktur, vi har. Det gælder også provstiudvalgene, og næste led er distriktsforeningerne og stifterne. Det er på tide, at folkekirken tager sig selv så alvorligt i skole, at vi begynder at tale sammen og frivilligt får lavet de nødvendige sammenlægninger og den ændring af folkekirkens struktur, som er nødvendigt. Vi bør være voksne nok til at gå hjem og tage fat på arbejdet.

569, Eli Højbjerg Andersen: Vi skal hele tiden høre om samarbejde, samarbejde og samarbejde, og især i de små enheder. I Vestjylland har vi øvet os på samarbejde i rigtig

mange år. Men vi vil altså gerne have lov at beholde vores små menighedsråd. Vi har så rigeligt med kirkelige, folkelige og sociale opgaver at tage fat på. Det er min opfattelse, at de store enheder er ansvarsforflygtigende. Der er ingenting kommet ud af de pastorafrådsrådsråd, vi har fået gennem de sidste mere end 10 år. Der er blevet færre kirkegængere de allerfleste steder, og økonomien er heller ikke blevet bedre. Og det er altså ikke os i de små enheder, der bruger pengene. Jeg mener, der er behov for, at vi stopper med at lave pastorafrådsrådsråd, fordi der er så god grund til at fastholde, at Danmark stadigvæk er et kristent land, og der er brug for menighedsrådsmedlemmer til at gå forrest, når der er gudstjeneste. Gudstjenesten er jo stadigvæk vores vigtigste opgave. Hvis I mener, at I har aftjent jeres værnepligt, så gå hjem og find nogen, der vil afløse jer. Og så kan jeg ikke nære mig for at sige til Inge Lise: Du talte om små steder i går, og vi er nogen, der mener, at du da egentlig har klaret det rimelig godt alligevel, selv om du har gået i en lille skole.

394, Erik Villadsen: Folkekirken på Samsø har 3.000 medlemmer fordelt på fem sogne og syv kirker. Der, hvor jeg kommer fra, er vi 90.000 medlemmer i 26 sogne med 32 kirker. På landsplan har vi et medlemstal på 4,5 mio., og antallet af kirker er ca. 2.300. Det giver følgende nøgletal: For hele landet 1.915 medlemmer pr. kirke. For Samsø 465 medlemmer pr. kirke. For Vejle 2.812 medlemmer pr. kirke. Tænkes kirketætheden på Samsø overført til samtlige 2.100 sogne, skal der nyopføres 7.000 kirker. Sød musik for entreprenørbranchen, men hos folkekirkemedlemmerne vil det næppe vække begejstring. Tænkes kirketætheden i Vejle overført til samtlige 700 sogne, skal der tages 700 kirker ud af drift. Jeg er skuffet over, at landsbestyrelsen endnu ikke har iværksat tiltag omkring lukningstruede kirker. Jeg har to forslag. Opstart et udredningsarbejde for genanvendelse af de lukningstruede kirker, og opstart en hurtigt arbejdende tænketank bemandet med såvel eksterne som interne kreative personer for opsamling af samfundsnyttige idéer til genanvendelse af de lukkede kirker. Det er mit grundsynspunkt, at frivillige fusioner er langt mere spiselige end lovindgreb fra Christiansborg. En lang og smertefuld proces er i fuld gang i Storkøbenhavn, og foreningens ledelse må omgående mobilisere alle kræfter. Vi må bevare den udfarende kraft. Regeringen forhandler i dette øjeblik 20/20-planen, og ingen ved med sikkerhed, hvor den lander. Det overordnede mål er at skabe balance mellem indtægter og udgifter, altså væk fra gældsætning og dermed væk fra afgrunden. Jeg gætter på, at samtlige ministerier kommer i fokus, og Kirkeministeriet går heller ikke fri. Landsforeningen bør naturligvis gå forrest i denne for folkekirken smertefulde proces, og den kreative fase bør selvsagt fokusere på begrebet genanvendelse. Der er kreative eksempler på genanvendelse af kirker til kulturelle formål i mange af vore nabolande - bl.a. England og Tyskland - og vi må i gang omgående.

255, Vilhelm Væрге: Med de udfordringer, kirken står med i dag, kan det være nødvendigt at ændre sognestrukturen. Jeg er på mange måder enig med Eli Andersen, men der, hvor man virkelig ønsker det, er det fint med muligheden for at sammenlægge menighedsråd. Men der er en anden ting, som vi ikke hører meget om i debatten. Til det sidste menighedsrådsvalg kom lovbestemmelsen om, at antallet af menighedsrådsmedlemmer i de små sogne skulle sættes ned til 5. Vi var faktisk en hel del landsogne, der var meget kede af den bestemmelse, og vi protesterede også mod lovforslaget. Erfaringen er, at 5 ganske enkelt er for lidt til at gøre arbejdet. Jeg synes, Landsforeningen skal være opmærksom på den problematik, at vi er rigtigt mange sogne, der meget gerne ville have lov til at have 6 medlemmer. Vi bliver altid mødt med det argument, at vi kan nedsætte udvalg og tage nogen med ind uden for menighedsrådet. Men sådan spiller klaveret ikke i landsognene. Der er man med, eller også er man ikke med. Sådan er det. Det er vigtigt at være 6, for det er min indstilling, at menighedsrådene skal klare så meget som muligt selv. Og man har frataget menighedsrådene den mulighed ved at reducere antallet til fem. Menighedsrådene er klædt lidt mindre godt på til opgaverne. Og jeg ser i høj grad en fare i, at vores kirke fremover djøfiseres. Der kommer en stor skov af embedsmænd nedenunder, og når man overlader en del af arbejdet til embedsmænd, bliver det også dem, der får kompetencen til at gøre tingene. Så går en hel del af magten fra menighedsrådene, og det er vel ikke meningen.

547, Annette Kassow: Kirker skal ikke lukkes, så længe der er en kristen menighed, der samles til gudstjeneste. Menighedsrådet har mange opgaver, men hvad er menig-

hedsrådets vigtigste opgave? Det er som menighedsrådsmedlem at gå i kirke. Sådan får I en glad præst, og en glad præst er vigtigt for menighedens liv og vækst. Nu skal man måske ikke gå i kirke for at gøre præsten glad. Søndagsgudstjenesten er jo ikke præstens, det er menighedens gudstjeneste. Men jeg er overbevist om, at gudstjenesten og opbakningen til den er afgørende for, at vi har en levende kirke i fremtiden. Som vikarpræst i folkekirken har jeg oplevet, hvor forskelligt kirkelivet er rundt omkring. Der er steder, hvor det er svært, og hvor der er ringe opbakning til søndagens gudstjeneste. Sådan et sted var der et menighedsråd, der tog opgaven på sig. De lavede en liste, hvor de skrev sig på, så de sørgede for, at der hver søndag var menighedsrådsmedlemmer i kirke. Det gav en tryghed for præst og menighed, og det var rigtig godt for kirkelivet.

33, Svend Hovard: Nu må vi altså tage os sammen. Vi har snakket kirkelukninger i, jeg ved ikke hvor lang tid. Jeg hørte om det første gang, da jeg blev præsenteret for provsternes strukturrapport, der anbefalede lukning af prædikesteder. Den kom i 1991. Helt ærligt, det er 20 år siden. Problemet kan altså ikke komme bag på os. Vi kan jo diskutere, om det er på landet, der bør lukkes nogle kirker, fordi de har så mange. Men det er pæne middelalderkirker, der er en del af vores kulturarv. Så må det jo være byerne, for kirkerne der er ikke så gamle og måske ikke så seværdige. Men vi må jo gøre noget ved det. Vi kan ikke blive ved med at påstå, at det kommer fuldstændig bag på os. Diskussionen har sikkert stået på før min tid. Det var jo på Valdemar den Stores tid, at man havde ekspansion og byggede kirker overalt. Men nu er vi altså i en anden situation. Og det er provstiudvalgets pligt at fortælle, at der er et problem, og så må vi sammen prøve at finde ud af, hvordan vi løser problemet, sådan at der ikke bliver topstyring, men så alle ved, at der skal gøres noget. Og jeg håber da stadigvæk, at Landsforeningen er villig til at rådgive deres medlemmer om konkrete juridiske problemer i forbindelse med en eventuel kirkelukning.

544, Lisbeth Grubb Waentz: Jeg er menighedsrådsformand på Læsø, hvor vi har prøvet at lukke en kirke. I forbindelse med debatindlægget vedrørende Ålholm Kirke i går eftermiddags, vil jeg spørge jer, om vi er tjent med en formand, der er en politisk magtfaktor på de indre linjer. På de ydre linjer er det oplagt, at Inge Lise Pedersen skal optræde på Landsforeningens vegne og med den bag sig. Men indadtil vil jeg nu foretrække, at hun sidder på vores side af bordet i en forhandlingssituation. Det er muligt, at der skal lukkes otte og/eller 17 kirker i København, men det er ikke vores formand, der skal majorisere sin mening igennem og optræde som det enkelte sogns modstander. Tværtimod, om jeg må bede. Jeg synes, en kirkelukning er grænseoverskridende, og den griber ind i mange menneskers liv. Det er muligt, at formanden ikke kan få øje på den enkelte menighed og ikke mener, at det skal være følelserne, der styrer. Men der er altså ganske mange på spil af den slags. Lige til sidst: kirkeministeren roste i sin tale den danske model. Skal vi ikke behandle netop den model med lidt større varsomhed og ikke kun lade pengene styre udviklingen.

Karsten Fledelius' (bestyrelsen) bemærkninger til indlæggene:

Det er ganske væsentlige ting, der bliver taget op her. Og det er helt klart, at der er meget forskel på situationen i egne på landet med en vis geografisk afstand mellem kirkerne og så de tidligere tæt befolkede bykvarterer i f.eks. København, hvor befolkningsstrukturen og kirkestrukturen ikke længere svarer til hinanden sådan som tidligere. Processen er i gang og har været det længe. Jeg vil pege på Sjælør Kirke, der ikke længere fungerer som sognekirke, men anvendes til andre kirkeligt relevante formål. Jeg fæstnede mig ved Erik Villadsens indlæg om, at nu må vi se at komme i gang med et udredningsarbejde om genanvendelse af kirker. Faktisk har jeg siddet sammen med Svend Hovard i tænketanken i 90'erne i Københavns Kommune, hvor vi netop arbejdede med de her spørgsmål. Det tager lang tid at modne en bevidsthed omkring den slags ting. Når Erik Villadsen begejstret udtaler sig om, hvad man kan finde ud af i England eller i Tyskland, vil jeg fortælle om en kirkeminister, der begejstret vendte tilbage fra Tyskland, hvor man havde slagtet 9 ud af 10 kirker i et boligområde i Berlin. Da var der nogle, der tænkte, at det er for stærkt. Hvis man tager til England, vil man se, at kirker mange steder bliver brugt til formål, der ligger meget langt fra kirkelige formål. England er et samfund, der er sekulariseret i en grad, vi ikke kan gøre os forestillinger om. Mange kirker er blevet revet ned eller lavet om til bingohaller, supermarkeder eller andre ting, som vi ville opfatte som

værende uværdigt for den kirke, man er blevet døbt eller gift i. Der er også et problem for de kirkefremmede danskere, at de forventer, at kirken er der, hvor den var, den gang de forlod den, når de får brug for den igen. Og de forventer, at børnebørnene kan blive døbt i den kirke, de selv blev døbt i. Eller blive begravet fra den. Det er ikke en selvfølge i dag.

Svend Hovard pegede på juraen i dette her, og det er meget vigtigt. Vi tror, vi ejer vores kirker. Det gør vi ikke nødvendigvis. Hvis vi tager netop København, samlede fromme jyder for 100 år siden midler ind, så ugudeligheden i København kunne bekæmpes ved, at der blev bygget kirker. Kirkefondet byggede en lang række kirker i netop de kvarterer, hvor kirketætheden i dag er for stor i forhold til befolkningstætheden, hvis man sammenligner med mange andre steder i landet. Kirkefondet har en tilbagetagelsesret til disse kirker. Vi kan altså ikke regne med at få en masse penge ud af at sælge kirkerne, for vi ejer dem ikke. Selvfølgelig er vi i dialog med Kirkefondet om dette her. I dialogen indgår også, at der er etniske kristne menigheder under opbygning i Danmark, og man kunne forestille sig, at nogle af kirkerne kunne anvendes til sådanne formål. Men vi er nødt til at have et ordentligt og grundigt udredningsarbejde, og arbejdet er i gang i Københavns Stift. Jeg vil også sige, at jeg har stor sympati for ønsket om at bevare de små landsogne. Det er jo sådan, at en række af de kirker, vi taler om her, er nødt til at blive opretholdt under alle omstændigheder, fordi de er en del af vores kulturarv. Ingen drømmer om at lave middelalderkirker om til bingohaller. Det kan vi i hvert fald regne nogenlunde sikkert med i dette land.

52, Anne Dorte Schwartz-Nielsen: Hvad er det for opgaver, vi som kirke ikke får løst, når vi binder pengene, vores energi og vores arbejdskraft i bygninger, i gudstjenester og i menigheder, hvor der ikke kommer ret mange til gudstjenesterne? Måske kunne vi i stedet bruge pengene til undervisning. Jeg synes, at vores opgave må være at fremme budskabet i stedet for at bevare bygninger.

335, Asta Søgaard Nissen: Det er virkelig min opfattelse, at kirken er blevet meget mere tæt på mennesket i hverdagen. Engang havde vi en præstekirke. Nu har vi en folkekirke med præst. Men to ting er hindrende for mennesket i dagliglivet og kirkelivet. Den ene er for meget arbejde, og den anden er ensomhed. Der har måske været et liv, hvor der har været mange om én. Pludselig en dag, når man bliver ældre, så står man der. Og så kunne det være rigtig rart, at kirken havde et godt arrangement med et godt foredrag. Derfor mener jeg, at hverdagen i allerhøjeste grad også er en del af kirkelivet. Det er der, vi skal sætte ind. Lad være med at skåne jer selv, for det giver meget mere lyst, når først man kommer i gang. Til sidst kan man slet ikke holde op igen. 42 år på bagen i menighedsrådslivet tager ikke lysten fra én, men giver mere lyst. Og det er fordi, folk kommer til arrangementerne. Når der kommer mange tilhørere og mange glade og hyggelige mennesker, som får et godt udbytte, så må man da bare at blive ved, til man triller.

325, Tom Ebbe Jacobsen: I snakker så meget om kirkelukninger i København, og så hæfter jeg mig ved, at der måske bliver nogle penge tilovers, i og med det er Kirkefondets penge. Jeg vil egentlig bede Kirkefondet kigge ud over landet. Balle Sogn i Silkeborg er provstiets største sogn. Vi har to ultrasmå kirker, 200 konfirmander, 200 dåb, og jeg ved ikke hvad, om året. Vi har bare ikke råd til at få en kirke. Vi har virkelig brug for kirker i vores område, så hvis I kan skaffe penge til det ved at lukke nogle andre, vil jeg være meget glad.

Inge Lise Pedersens bemærkninger til indlæggene:

Der var nogle kommentarer, der var rettet direkte til mig. Derfor vil jeg reagere på dem, selv om Karsten delvist har svaret på de strukturelle spørgsmål set fra bestyrelsens side. Det gjorde han i kraft af, at han er formand for Landsforeningens kirke- og strukturudvalg.

Lisbeth Waaentz mener, jeg har nogle uheldige dobbeltroller, fordi jeg tillader mig at være meget engageret i det lokale kirkeliv, samtidig med at jeg er formand for stiftsrådet i København. Jeg kunne ikke drømme om at bestride, at der er mange følelser med i spil-

let. Det accepterer jeg fuldt ud. Men jeg vil hævde, at hvis vi skal arbejde med bedre vilkår for evangeliets forkyndelse i Danmark, så er det ikke nok at reagere på lokale følelser. Så er vi nødt til at prøve at holde hovedet temmelig koldt, analysere situationen og se, hvad vi skal stræbe efter at få i stedet for den nuværende situation.

Jeg mener ikke, jeg majoriserede Ålholm. Jeg nægtede at give konkrete svar om noget, jeg intet har haft at gøre med. I stiftsrådet har vi beskæftiget os med, at der skulle lukkes et antal enheder, men det er lagt ud lokalt, hvilke enheder det drejer sig om. Og jeg mener heller ikke, at vi skal sagsbehandle og drøfte et enkelt sogns skæbne, når vi er forsamlet til årsmøde her. Det er derfor, jeg reagerede temmelig skarpt på det. Det var en principiel bemærkning.

Og så vil jeg kommentere indlæggene om samarbejde. Når jeg taler om samarbejde, går jeg ikke så meget op i, om samarbejdet resulterer i den ene eller den anden form for formalisering, eller det måske oven i købet er så lykkeligt, at man kan klare et effektivt samarbejde uden at have den helt store formalisering. Der er meget forskel på forskellige egne af landet, om man har traditioner for at klare meget samarbejde uden at formalisere det hele, eller om man ikke har traditioner for det. Og jeg vil tro, at Eli kommer fra et område, hvor de har bedre traditioner for at have et godt uformelt samarbejde, end vi har mit hjørne af landet. Den form for mangfoldighed, synes jeg, er vigtig at have. Jeg har aldrig drømt om, at vi fra Landsforeningen skulle slås for en fuldstændig strømlinet kirke, hvor alle enheder var lige store og opererede fuldstændigt efter de samme retningslinjer. Så jeg har fuld forståelse for, at man kan få et samarbejde til at fungere uden at formalisere det i en hel masse råd og organer. Det er fint nok. Når jeg taler om, at samarbejde er nødvendigt, hvis man skal bevare de små enheder, er det fordi, tiden er løbet fra små enheder, der vil køre fuldstændigt deres eget løb uden at have med de andre at gøre. Der er flere opgaver, kirken skal løse i dag, bl.a. som Anne Dorte nævnte, undervisningen i kristendom, som jo er blevet meget større end tidligere, fordi skolen ikke spiller den rolle, som den gjorde tidligere. Og det kan man ikke løse fuldstændigt i det enkelte sogn. Det kræver, at man arbejder sammen på en eller anden måde om det, hvis man skal få løst opgaven. Om samarbejdet formaliseres i en kontrakt, eller det kører mere uformelt, er jeg egentlig fuldstændig ligeglad med. For mig er det samarbejdet, der er vigtigt, og ikke så meget formaliseringen.

Og med hensyn til oplægget fra præsten i Ålborg, har jeg aldrig nogensinde overhovedet drømt om, at vi skulle tænke på at tage en kirke ud af brug, hvis en menighed forsamles der. Problemet er jo, at nogle af de sogne, vi taler om, har et medlemsantal af en vis størrelse, og alligevel kniber det ganske gevaldigt at finde en menighed, der vil tage vare på at samles til gudstjeneste.

Jeg har en gang imellem har forarget menighedsrådsmedlemmer ved at påstå, at man diskvalificerer sig selv som menighedsrådsmedlem, hvis man aldrig går i kirke. Hvordan i himlens navn skal man være i stand til at afgøre, hvem man skal ansætte som præst næste gang, hvis man ikke har været i kirke? Vi skal selvfølgelig ikke gå i kirke for at gøre præsten glad, men det er nu en ganske god bivirkning. Jeg er faktisk så egoistisk, at jeg mest går i kirke for at gøre mig selv glad. Hvis det var meget udbredt blandt menighedsrådsmedlemmer, kunne vi måske også have lidt færre konflikter og måske også knapt så mange kirker, vi var nødt til at tale om at tage ud af brug. Men nu er det altså sådan, at menigheden nogle steder kan være lidt svær at få øje på uden forstørrelsesglas.

Beretningens hovedafsnit "Rådgivning"

227, Villy Møller: Ved sidste årsmøde var der intens debat om begrebet arbejdsgiverforening, og i referatet fra sidste årsmøde står der, at det pålægges Landsforeningens bestyrelse at sikre sig reel deltagelse i alle fremtidige forhandlinger om overenskomster for menighedsrådenes ansatte medarbejdere. Jeg forstår det sådan, at tanken også var, at det gerne skulle føre frem til sonderinger om en arbejdsgiverforening, herunder beslutning herom. Så vidt jeg kan se, er arbejdsgiverforeningen ikke nævnt med et ord i dette års beretning. Derimod er der en artikel i Menighedsrådsforeningernes Blad om for-

handlingsretten, hvor der står, at man ikke var enige om det hensigtsmæssige i at gøre Landsforeningen til en arbejdsgiverforening. Til gengæld er der enighed om, at det i givet fald vil blive en lang proces. Det synes jeg ikke er særlig rart. Hjemme i vores sogn har vi ansat en kirkemusiker, og vi får besked på fra hans fagforening, at de skal deltage i hans lønfastsættelse. Dvs. vi er i en forhandlingssituation, hvor vi som menighedsråd skal forhandle med en fagforening. Vi får et udkast fra fagforeningen, hvor det foreslås, at han ansættes med et rådighedsbeløb på 50.000 kr. Det svarer til, hvad den tidligere kirkemusiker fik på baggrund af en lang, lang række kompetencer. Den anden, som bliver ansat, er en ung knægt, der dårligt er tør bag ørerne. Selvfølgelig har han kompetence, for ellers bliver han ikke ansat hos os. Men han har ikke nogen særlig kompetence, som den tidligere ansatte har, og han er derfor klart ikke berettiget til det samme tillæg som den fratrædende. I den situation skal vi sige til vores nyansatte, at vi ikke mener, at hans fagforening er særlig saglig, og at han kun bør have det halve i tillæg. Det er ikke en god indgangsvinkel til en ny medarbejder.

502, Hanne Møhr Jensen: Jeg behøver næppe gentage kritikken af indkøringen af det nye regnskabssystem. Og det kan jeg overhovedet ikke kritisere Landsforeningen for. Men jeg ønsker at kritisere Landsforeningen for den passivitet, jeg oplever i forhold til vores frustrationer og arbejdspress rundt omkring ude i landet. Jeg har ikke set andre indlæg fra Landsforeningen end: "Tag det nu med ro. Det skal nok blive godt. I bliver glade for det nye system". Men det er ikke det, vi har brug for at høre. Vi har haft brug for lidt opbakning og lidt støtte i form af: "Ja okay, vi forstår godt, at det er rigtig svært. Vi føler med jer, og vi har kritiseret ministeriet på jeres vegne". Jeg sidder også med i provstiudvalget i Slagelse, og der har vi faktisk prøvet at sende et brev til ministeriet i februar måned på provstiets og formændenes vegne, og vi fik desværre en sludder for en sladder. Så derfor savnede jeg, at Landsforeningen var mere fremme i skoene, støttede os ved synligt for os at kritisere ministeriet for det svage arbejde, de lagde ud på vores skuldre.

458, Tommy Carlsen: Jeg vil gerne rose sekretariatet for en fantastisk god rådgivning, vi modtog i Glostrup Sogn i forbindelse med en sag sidste år om vores krematorium. Vi fik både juridisk rådgivning og hjælp til at tackle pressen. Det var en fantastisk flot rådgivning, vi fik, og jeg vil sige til Ole Wind, at det klarede I til UG med kryds og slanger. Jeg har ingen kritik til Landsforeningen, men på vegne af menighedsrådet og vores budgetudvalg skal jeg sige, at vi er enige om at sende vores misbilligelse til Kirkeministeriet af det makværk, der er lavet omkring regnskab og budgetter. Det tager helt og holdent hensyn til nogle økonomer og deres behov. Det kan ikke siges stærkt nok. Det har været rigtig vanskeligt. Vi har endda en erfaren regnskabsfører ansat hos os, fordi vi er et stort sogn med to kirker, to kirkegårde og vores eget krematorium. Men alligevel har vi store vanskeligheder med det nye system. Vi bruger utrolige mængder af tid på det, og det er ærgerligt. Vores næste problem bliver at skaffe kvalificerede kasserere til arbejdet i menighedsrådene, hvis det fortsætter på den her måde.

280, Betty Busk: De nye overenskomster har givet anledning til frustrationer mange steder. Det er fair nok, hvis ikke man i sit daglige virke har arbejdet med overenskomster med ansættelsesbrev. Jeg vil sige, at der har været rigtig god hjælp at hente i Landsforeningen, og det vil jeg gerne sige stor tak for. Der tales en del om personalekonsulentordningen. For kort tid siden var jeg til møde i provstiet, hvor kontaktpersonerne var samlet, og det blev luftet, at man kunne ansætte sådan en. En af kontaktpersonerne siger så, at det var dejligt, for så behøver vi ikke at føre ansættelsessamtaler eller MUS-samtaler. Det er ikke godt. Det er fint med en konsulentordning, når vi taler om papirarbejde og talgymnastik. Men arbejdsgiverfunktionen er altså vores. Det er os som menighedsråd, der sætter rammerne og bestemmer timetal og løn. Vi skal sørge for, at der er trykke og ordentlige rammer for vores medarbejdere. Når der tales om personalekonsulenter, skal vi passe på ikke at tænke, at så er den hellige grav vel forvaret. Kontaktpersonen er en støtte, men det er os som menighedsråd, der sidder for enden af bordet.

34, Bjarne Krohn: Det er min første periode i menighedsrådet. Og jeg manglede information og rådgivning. Ikke til min interesse omkring folkekirkens trivsel og udvikling. Der havde jeg idéer og tanker. Men da jeg efter et år blev spurgt, om jeg ville være kontakt-

person, så tænkte jeg: Okay, mangeårig leder, psykolog, det må jeg da kunne klare. Jeg kan godt lide mennesker, jeg kan godt lide medarbejdere, men jeg var ved at blive overvældet. Det var i 2010. 5-dagesuge, ansættelsesbeviser, nye overenskomster. Jeg kendte godt APV og MUS og de andre ting ved arbejdsplanlægning, men hvor gik jeg hen og fik information, vejledning og rådgivning. Jeg søgte og måtte oven i købet søge på Google. Derfor en opfordring til sekretariatet, bestyrelsen og til Landsforeningen: Lad os få noget information om, hvad er det for opgaver, kontaktpersoner, kirkeværger og kasserere har, og om hvor kan de søge hjælp. Så tør vi, der er nye, også at stille op næste gang i stedet for at løbe skrigende bort. Hvis man vælger mig i 2012, skal jeg nok være der. Men det her var lige ved slå mig omkuld, på trods af at jeg har ledererfaring og har haft med organisationsarbejde at gøre igennem mange år. Kom med noget ganske kort skriftlig information, og husk også, at kurser ikke kun skal være der, når man starter de 4 år. Jeg kom først året efter, og jeg søgte efter kurser. Der var ingen.

236, Ole Stevns: Der står i det udsendte materiale, at Folkekirkens lokale økonomi er et rådgivningsområde i vækst. Forklaringen er nok den økonomi, vi hver især oplever ude i menighedsrådene. Tilslutningen til folkekirken bliver mindre og mindre, og det gælder også beskatningsgrundlaget og dermed de midler, vi får at arbejde med. Det er ikke så forfærdeligt mange år siden, at vi i menighedsrådene fik pålagt at skulle udrede pensionsmidler til tjenestemænd. Det var før en ministeriel udgift. Jeg ved godt, vi fik kompensation, men hvor længe havde vi den? Og hvordan ser det ud med forsikringsordningen? Hænger vi på hele ordningen? Og så var formanden så venlig i går i sine indledende betragtninger at sige, at der var mange penge at hente, hvis man havde fokus på energiområdet i kirken. Ja, rigtig mange penge endda, men det kræver, at vi gør nogle investeringer, som vi ikke har penge til. Og når vi så endelig har fået lagt vores ret stramme budgetter, får vi pludselig en meddelelse om, at en medarbejder ved nogle forhandlinger via lønpuljer er bevilget et beløb på f.eks. 25.000 kr. Det er da dejligt for den pågældende medarbejder, hvem mon betaler de 25.000? Det gør kirkekassen igen. I mit sogn plejer vi at have en hel del indtægter fra de hjemfaldne gravstedskapitaler. De er også for nedadgående, for man går mere og mere over til at bruge urnebegravelser, anonyme begravelser osv. Så der kan vi heller ikke hente nogen penge. Og som det sidste er der kommet en bestemmelse om, at kirkekassen nu også skal udrede udgifter i forbindelse med vedligeholdelse af præsternes tjenestedragt. Jeg ved godt, at det er småpenge, men der er nogle tendenser om, at man på et vist niveau synes, at kirkekasserne kan betale det hele.

325, Tom Ebbe Jakobsen: For nogle år siden fik Kirkeministeriet en økonomichef. Det var et stort fremskridt, for så fik de styr på økonomien. Så fik vi også en reform af vores regnskabssystem, som gør det hele meget mere gennemskueligt. Nu kan vi se, hvordan pengene bevæger sig, og hvad vi bruger pengene til. Det er en rigtig rigtig god ting. Og indkøringsproblemerne har vi glemt om et par år. Der er også kommet en god fordeling mellem den folkevalgte kasserer og regnskabsføreren. Men rundt om i menighedsrådene har vi rigtig mange dygtige medarbejdere, som er dygtige på hver deres felt. F.eks. har vi kordegnene, der er dygtige til at føre kirkebøger og til så meget andet, men de er ikke gearede til at føre regnskaber. Derfor bliver de meget dyre, når vi bruger dem til bogføring og regnskaber. Vi kan spare rigtig mange penge ved at oprette fælles provstienheder, der kan lave regnskaberne. Vi kan også godt sende det til Landsforeningen, men så får vi en bon med moms på. Når vi har det i et samarbejde, er der ingen moms på. Det skal vi også lige have med. Så lad nu være med at skyde systemet ned. Det bliver rigtig godt og en stor hjælp for os. Vi skal bare tænke på, om vi har sat de rigtige personer på opgaven.

346, Else Marie Madsen: Allerførst vil jeg sige tusind tak til Inge Lise Pedersen for endnu en meget flot beretning. Der er sagt og skrevet meget om de helt uacceptable arbejdsvilkår, menighedsrådene og især kontaktpersonerne fik i forbindelse med implementering af de nye overenskomster. Havde vi ikke i Grene Menighedsråd haft en kontaktperson med erhvervs erfaring fra personaleafdelingen i en stor international virksomhed i Billund, så tror jeg, vi var endt som den rene klodsmajor. Vi kunne da ikke drømme om, at succesen ville gentage sig i forbindelse med implementering af det nye regnskabssystem. Vi modtog de nye kontoplaner den 3. april, 3 dage efter at vi skulle afleve-

re regnskab 2010 og budget 2011. Og det har betydet, at vi har været nødt til at lave budgettet i det gamle system, for derefter at lave det endnu en gang i det nye system. I Jylland kalder vi det dobbeltarbejde, og det forsøger vi at undgå, fordi det koster penge og ressourcer. Vi må undre os over det hastværk, det nye regnskabssystem skal presses igennem med. Hvorfor indrømmer Kirkeministeriet ikke bare, at de har arbejdet for langsomt, og at systemet ikke har været klar til at gå i luften til den fastsatte tid. De kunne have ventet med implementering til næste regnskabsår. Så havde vi alle haft tid til at sætte os ind i tingene og måske fået en mere positiv tilgang til det. Det lyder jo smukt, at vi får mere overblik og overskuelighed, og det ser vi også frem til. Men jeg skal hilse fra vores regnskabskontor og sige, at de har fået mere end dobbelt så meget arbejde, siden det nye system er indført. Og det vel ikke meningen.

Jeg synes det er glædeligt, at der nu er kommet en arbejdsfordeling omkring informationen omkring personalesager. Der har til tider hersket stor forvirring om, hvem det var man skulle tage kontakt til, om det var stiftet eller Landsforeningen. Vi har oplevet at stille det samme spørgsmål begge steder og fået to forskellige svar. Så har vi taget det, vi syntes bedst om. Tak til Landsforeningens personale for den gode rådgivning, vi altid får, når vi henvender os.

333, Michael Pedersen: Hvis man vil gemme noget lidt af vejen, skal man bare putte det ind under en anden overskrift. Når man under udvikling af rådgivningen beskriver en bogholderifunktion, er det misvisende. Bogholderi er noget andet end rådgivning. Det kommer vi til at debattere senere.

242, Inge Kjær Andersen: Jeg er ung, jeg er 34, og jeg bliver så glad hvert år, når jeg kommer her, fordi jeg føler mig næsten yngre for hvert år. Men jeg smiler ikke nødvendigvis, når jeg kommer hjem, for jeg vil jo så gerne have, at vi også har en folkekirke i fremtiden. Jeg synes, vi mangler glæde i folkekirken. Ikke til gudstjenesten og når vi kommer i kirken og gør præsten glad, men bagefter, ude bagved, indimellem det hele. Hvor er arbejdsglæden, hvor er trivselen, og hvad kan vi gøre for at få den udbredt? Jeg er så glad for at have en provst i mit stift, som er ved at tage en lederuddannelse. Jeg tror faktisk, organisationen sukker efter ledelse, fordi ledelse sætter rammer og giver fri rum inden for en ramme. Og hvis vi skal have flere til at stille op til menighedsrådet, skal man jo være glad, når man kommer til menighedsrådsmøde og også, når man går hjem. Man skal være glad for at være en del af kirken. Så kære provster, søde venner rundt omkring, kom ud og lav noget ledelse. Tag noget ansvar. Og jeg er sikker på, at vi i menighedsrådene gerne vil stå side om side med jer og skabe arbejdsmiljø og trivsel.

244, Benedicte Laursen: Stor tak fordi vi har fået klarhed over opgave- og rollefordelingen. Det er meget fornemt, at det nu ligger klart, hvor man kan hente rådgivning, og hvilke områder der fordeles de forskellige steder. Papirnotatet findes på IT-skrivebordet, og jeg vil anbefale alle at læse det. Jeg reagerer på, at netop MUS'ene evt. skulle lægge ud til konsulenter. Det er vigtigt, at den funktion forbliver indenfor hos kontaktpersonen. Jeg vil meget anbefale, at opgaven forbliver der og ikke hos konsulenterne. De skal ikke være til stede, når der er MUS, men de kan hjælpe med at forklare, hvordan man gør. M.h.t. arbejdsgiverrollen er vi vejledende osv. Vi er forvaltere af overenskomster, som andre har indgået, og vi er heldige, at vi har så gode jurister, der kan sidde med hos os. Jeg er ikke i tvivl om, at de har stor indflydelse, og når jeg stadigvæk holder fast ved, at vi er en interesseorganisation, er det fordi, vi ikke har indflydelse på og beslutningsgrundlag for den økonomiske ramme, vi arbejder under, men vi er forvaltere af økonomien, som andre har besluttet for os.

35, Margrethe Winther-Nielsen: Bjarne Krohn efterlyste flere kurser, også efter det første år i en valgperiode, og han efterlyste mere skriftlig vejledning til f.eks. nye kontaktpersoner. Jeg arbejder med e-læring i min hverdag, og jeg vil opfordre Landsforeningen til at udvikle moderne e-læringskurser. Det gør det muligt at tage undervisning når som helst og næsten også hvor som helst, hvis bare man har en computer og en internetopkobling. Og man kan repetere sit kursus efter behov og tage det 10 gange, om man vil. Det skal naturligvis ikke helt erstatte face-to-face undervisning, men anvendes som et supplement.

106, John Beck Jensen: Jeg vil gerne tilslutte mig Inge Kjær Andersen, der talte om begejstring og gudstjenester osv. Vi er vel egentlig næsten blomsten af folkekirkemedlemmerne. Lad os gå hjem med noget begejstring og sørge for at gå begejstrede i kirke. Kristne skal kendes på deres begejstring. Der bliver talt så meget om økonomi, og det er lidt forstemmende at høre, vi har ikke råd til at lave energibesparende foranstaltninger, fordi vi ikke har nogen penge. Det er jo forfærdeligt, fordi energibesparende foranstaltninger betyder, at man får flere penge. Hvis man står i den situation, er det jo enkelt at regne på, om det kan betale sig at låne pengene i stiftet. Det er almindeligt husholdningsregnskab, som mange af os også bruger i et parcelhus. Så lad være med at pakke sammen, fordi I ingen penge har. Sørg for at lave det regnestykke og få de energibesparende foranstaltninger, som virkelig batter noget.

Lone Wellner Jensens (bestyrelsen) bemærkninger til indlæggene:

Villy Møller henviste til, at der sidste år blev truffet beslutning om, vi i bestyrelsen skulle søge øget indflydelse på området med arbejdet med overenskomsterne, og han efterlyser en status på den front, der hedder arbejdsgiverforening. Vi har været i gang med overenskomsterne, og som noget nyt har vi gjort det sådan, at der bag ved Landsforeningens to juridiske sekretariatsmedarbejdere, som udgjorde vores bisidderfunktion og derfor sad med ved bordet, har været en politisk følgegruppe, som har sparret med vores to sekretariatsmedarbejdere. Vi er fuldt ud klar over, at bisidderfunktionen betyder en begrænset indflydelse, men vi har søgt at styrke den med denne politiske følgegruppe. Man skal lige holde sig for øje, at overenskomstforhandlingerne denne gang var specielle, fordi de overenskomster, man forhandlede, var ganske nye, og derfor var viljen til at ændre på dem ikke særlig stor. Og der var ikke rigtigt nogen penge i spil. Situationen bliver noget anderledes, når der faktisk er penge at forhandle om. Men vi har altså forsøgt at leve op til Landsmødets beslutning ved at styrke vores bisidderfunktion, og efterfølgende har sekretariatet og den politiske følgegruppe grundigt evalueret bisidderfunktionen. Det har resulteret i en bestyrelsesbeslutning om, at vi nu går i gang med et reelt udredningsarbejde for at finde ud af, hvad der vil være konsekvenserne af at søge i retning af en arbejdsgiverfunktion. Udredningsarbejdet skal sætte os i stand til at træffe en kvalificeret beslutning på området. Så vi synes, at vi lever op til beslutningen på sidste årsmøde. Hvis vi skal være en arbejdsgiverforening, er det en tung beslutning, som involverer rigtig mange ting. Vi skal f.eks. have oparbejdet en konfliktfond, så det er ikke noget, der foregår fra den ene dag til den anden. Villy Møller giver et eksempel med en kirkemusiker, og jeg kan sagtens se problemet. Men det er nu engang blevet vores vilkår at være forhandlingspart, og så må vi være dem, der tager initiativet, bl.a. ved i stillingsopslaget at slå fast, hvad lønnen egentlig er. Og når man er i situationen, må man skynde sig at tage kontakt til Landsforeningen for at få hjælp til det.

Betty Busk talte om at have været til møde i provstiet, hvor de havde fået at vide, at der kunne ansættes en personalekonsulent. Og der er mit svar, at man skal være rigtig meget opmærksom på, hvad disse personalekonsulenters status bliver. Vi skal holde os for øje, at det er vores konsulenter, der bliver betalt af vores ligningsmidler. Og det gælder, uanset om de bliver finansieret af PUK-kassen eller ved bidrag fra de enkelte kirkekasser. Det er de lokale menighedsråds penge. Vær derfor agtpågivende med, hvad personalekonsulenterne skal lave, og ikke mindst hvor skal de lave deres arbejde. Det er vigtigt, at vi forlanger, at personalekonsulenterne ikke arbejder på provstikontoret. De skal arbejde ude hos os i menighedsrådene. I rollefordelingsudvalget har vi været meget opmærksomme på personalekonsulenterne og på, at de skal forankres i Landsforeningen. Det er i Landsforeningen, de skal hente deres informationer og foretage deres erfaringsudveksling. Det er os, der så at sige skal vejlede dem.

Bjarne Krohn efterlyste information om at være kontaktperson. Der er megen information, synes jeg. Det kan godt være, at informationen ikke er så kort, men den findes på IT-skrivebordet, og den har været der i form af kurser. Jeg tager til mig, at man ønsker kort information, for i bestyrelsen arbejder vi med at gøre vores informationer klare og målrettede.

Inge Kjær Andersen efterlyser ledelse. Og som provst skulle jeg hilse og sige, at det ikke er alle, der er lige begejstrede, når vi provster forsøger at udvikle ledelse. Det bliver

modtaget ret forskelligt, vil jeg sige. Men helt faktisk arbejdes der i øjeblikket på at udvikle en professionsledelsesuddannelse for provster, og her tror jeg, at man lægger vægt på netop at udvikle en glad form for provsteledelse.

Inge Lise Pedersen supplerede:

Lige én kort bemærkning. Der har været meget kritik af regnskabssystemet, og vi kommer tilbage til det, når vi skal drøfte årsmødeforslagene. Og jeg kan røbe med det samme, at der er forsøgt udarbejdet et kompromisforslag til et åbent brev om det. Så jeg tror, dirigerterne vil forsøge at samle diskussion om emnet.

Finn Poulsens (bestyrelsen) bemærkninger til indlæggene:

Margrethe Winther-Nielsen foreslår, at vi anvender e-læring. Det, synes vi, er en rigtig god idé i LFK, altså Landsforeningen Fælles Kursusudvalg. Vi vil prøve at arbejde videre med det, og måske kan det kombineres med IT-skrivebordet.

Jeg gerne vil orientere jer en lille smule om IT-skrivebordet. Og det er glædeligt at konstatere, at der ikke har været de helt store problemer i det. Vi har en planche, der viser hvilken aktivitet, der har været på IT-skrivebordet i det sidste års tid. Som I kan se, startede vi i juli måned sidste år, og aktiviteten har været støt stigende frem til april i år. Planchen viser, hvor mange sider I gennemsnitligt har været inde på i løbet af en måned. Hvorfor så det pludselige fald i april? Det skyldes, at vi var nødt til at tage adviseringsløsningen ud af drift, fordi der pludseligt begyndte at komme en masse dubletter. Adviseringen blev åbnet igen den 23. maj, og I kan nu roligt agere på de mails og sms'er, I får.

Den 24. maj satte vi det automatiske kodeord i drift. Før var man nødt til at kontakte Landsforeningen for at få et nyt, hvis man havde glemt sit kodeord. Nu kan man ved et enkelt klik få tilsendt et nyt kodeord automatisk. Vi arbejder også med muligheden for på et eller andet tidspunkt at få implementeret, at man kan bruge NemID som adgang til IT-skrivebordet.

På årsmødet sidste år fortalte vi om et arkivsystem til menighedsrådene. I efteråret måtte vi desværre nedlægge det, fordi det edb-firma, som Kirkeministeriets IT-kontor havde entreret med, ikke kunne løse opgaven tilfredsstillende. Vi skal selvfølgelig have et arkiv til vores dokumenter, og det er også ved at være færdigt. På Kirkeministeriets stand herude har I sikkert set en præsentation af, hvordan systemet kommer til at se ud. Vi forventer, at det kommer i drift i løbet af efteråret, formodentligt i november måned.

Indtil nu har IT-skrivebordet og Folkekirkens intranet været to ting, der var uafhængige af hinanden. Sådan vil det ikke være fremover. Det er nu aftalt med alle de kirkelige organisationer - Kirkeministeriet, stifterne og Landsforeningen - at skrivebordet pr. 1. juli 2011 lægges sammen med Folkekirkens intranet. For Landsforeningen vil det medføre, at vi slipper for omkostninger på ca. 300.000 kr. på årsbasis.

Gotfred Larsens (bestyrelsen) bemærkninger til indlæggene:

Der var et indlæg om MUS, konsulenter og menighedsrådenes arbejdsgiverfunktion. Den opgave kan vi ikke smyge af os. Et sogn i provstiet var til niveau-3 forhandling i Kirkeministeriet og fik god hjælp af sekretariatet, og det gik godt. Men det er vigtigt, at alle jeres ansattes arbejdsindsatser er dokumenteret. Det er ikke nok, at I har venlige arbejdstage-re, gravere, organister, og at I siger, at det behøver vi ikke her. Jo, det behøver vi, og vi skal have det skriftligt, sådan at vi kan have det med, hvis vi pludseligt ender i en niveau-2 eller niveau-3 forhandling. Og det er jer som arbejdsgivere, der skal sørge for det. Det er ikke nok, at organisten siger, at nu er der basis for et børnekor. I skal med ind i overvejelsen af, om der er råd til det. I skal kunne dokumentere, hvad arbejdsindsatsen er, og det er jer, der definerer arbejdsindsatsen.

Bodil Therkelsens (bestyrelsen) bemærkninger til indlæggene:

Der har været indlæg om at blive uddannet inden for de forskellige funktioner i menighedsrådet. Vi har LFK, vores landsdækkende kursusudvalg, som mødes to gange om året og er et rådgivende organ for, hvordan vi skal tilrettelægge kurser i Landsforeningens regi. Og det sker bl.a. på baggrund af, at I som sogne melder jeres behov ind til jeres lokale distriktsforening, der melder ønskerne videre. Så opfordringen er meget stærk til

jer. Kære menighedsråd, brug jeres distriktsforeninger, så kan I få kanaliseret jeres kursusønsker og -behov bedst muligt igennem. Så får I nemlig også et godt og glad menighedsrådsarbejde.

Beretningens hovedafsnit "Indflydelse"

92, Tove Fedder Buch: Stor tak for den nye måde, beretningen er udarbejdet på. Det har givet os en meget bedre oversigt. Og en rigtig stor tak til sekretariatet for al jeres hjælp. Der står i allerførst i afsnittet om indflydelse, at "vi søger indflydelse der, hvor menighedsrådenes interesser er på spil". De er på spil, når det gælder vores nye regnskabssystem. Systemet underbygger ikke tilstrækkeligt de principper, der er sat op. Det er godt at kunne se, hvad en aktivitet koster, og det er ikke noget nyt. Det har jeg arbejdet med de sidste 30 år af mit arbejdsliv. Men det er skidt, når man ikke kan få at vide, hvad tallene indeholder, og det kan vi ikke tilstrækkeligt i det nye regnskabssystem. Så derfor vil jeg bede Landsforeningen om at gøre sin indflydelse gældende. Menighedsrådet i torsdags var så vrede, at de nægtede at få gennemgået kvartalsrapporten, for der var ikke én, der forstod en meter af, hvad der stod i den. Menighedsrådet har bedt mig om i dag at sige, at vi anerkender et regnskabssystem, der bygger på formål, men vi protesterer over, at det ikke-gennemprøvede regnskabssystem er sat i funktion. Allerede i introduktionsperioden blev regnskabssystemet af instruktørerne bedømt som ikke-færdigt med mange fejl og mangler. Vores regnskabsfører, som er professionel, har aldrig oplevet noget lignende. Og systemet var ikke færdigt til tiden. Det kunne først anvendes i slutningen af januar, og der manglede test. De sidste bekendtgørelser, der var nødvendige for at anvende systemet, kom først i slutningen af marts. Det indberettede budget måtte indtastes indtil flere gange, fordi de hele tiden faldt ud igen. Og det vigtigste er, at menighedsrådene er frataget muligheden for at beholde det økonomiske overblik, medmindre vi udarbejder vores egne skufferegnskaber ved siden af. Og det til trods for, at vi har det økonomiske ansvar. Så, kære Landsforening, gør jeres indflydelse gældende!

184, Egon Christiansen: Jeg kan helt tilslutte mig den forrige taler. Tak til formanden for interessante kommentarer til situationen i dag. Formanden var inde på centralisering/decentralisering. Hvorfor oplever menighedsrådene decentralisering som centralisering? Jeg tror, jeg kan give en forklaring på det. Det er ikke altid en fordel at få opgaver, man skal træffe afgørelse om, og områder, man skal bestyre, hvis man ikke kan overskue dem. Jeg er regnskabsfører for 3 menighedsråd, og jeg har den samme erfaring. Man kan ikke overskue, hvad det her drejer sig om. Det samme gælder overenskomstforhandlingerne. Man kan ikke overskue det, og så bliver man frustreret. Man bliver nødt til helt og holdent at overlade det til eksperterne. Og menighedsrådene siger så: "Vi har bare at sige ja til det, du fremlægger, for vi kan ikke engang kritisere det.". At det gamle system var så dårligt, kan jeg ikke anerkende. Det var faktisk et styringssystem på menighedsrådsplan. Det nye system er et fantastisk styringssystem på det overordnede plan, men på menighedsrådsplan er det meget dårligt. Et hurtigt eksempel: En menighedsrådsformand spurgte, hvad har vi brugt af vikarer til graver, kirkesanger og organist. Det kan man ikke se af systemet. Og da man indførte systemet, fik vi nogle skemaer at udfylde, og hvad det dog har givet af besvær for menighedsrådene. Man siger, at det er fordi, de ville have menighedsrådene til at tænke sig om. De skal starte helt fra bunden. Det nærmer sig magtmisbrug, når man har siddet i et menighedsråd i 25 år og alvorligt har behandlet budgetterne hvert eneste år. Og derfor vil jeg opfordre meget til, at vi sender en fællesudtalelse om, at de nye skemaer skal ændres, så man kan se budgettallene for sidste år og regnskabstallene ved siden af hinanden, sådan at man kan sammenligne. Og jeg ved ikke, hvem der har fundet på det her. Desværre kan de ikke straffes for det, men det burde de.

420, Hans Jørgen Laursen: I tror, det er en sammensværgelse, for jeg har samme ærinde. Og under pkt. 11b har min menighedsrådsformand og jeg fremsendt et forslag om det. Vi må gøre opmærksom på, at det er et problem, som optager os utrolig meget. I det første indlæg overhovedet til beretningen gjorde taleren opmærksom på, at formålet med systemet var, at Kirkeministeriet kunne trække alle tallene ud. Det imødegik formanden og sagde samtidig, at sådan burde det også være for alle os andre. Det er jeg

fuldstændig enig med formanden i. Problemet er bare, at da jeg så den første kvartalsrapport, sagde jeg til mig selv: "Hvordan skal jeg forklare det her for menighedsrådet?". Jeg er valgt kasserer, men jeg har ikke en kinamands chance. Det kan godt være, jeg bliver lidt bibelsk. Nogen her mener at have set lyset. Desværre er der ikke mange af os, der kan se det lys.

50, Svend Erik Haase: Indledningsvis tak til formanden, både for dine kommentarer i går og for dine klare svar under debatten. Og jeg er ikke af den opfattelse, at formanden skal støtte hvem som helst i hvad som helst. Landsforeningen skal støtte os alle sammen i, at alting skal gå ordentligt til, og det er derfor ikke sikkert, at alle kan få ret i en given sag. Jeg vil henvise til side 19 i årsrapporten, som jeg i øvrigt synes er spændende. Der står: "I hele processen har vi varetaget menighedsrådenes interesser ved at inddrage lokale erfaringer fra erfarne regnskabsførere, og vi fik sat vores præg på det endelige materiale". Det må da være skrevet i september, for det kan ikke være skrevet lige op til landsmødet, og hvis det var, burde man være meget flov. Jeg synes, Landsforeningen har været alt for langsom på dette felt, og den har ikke gjort sin indflydelse gældende. Hvis de mener, de har gjort det, burde de faktisk skamme sig.

72, Torsten Schnieber: Forleden morgen da jeg sad ved morgenkaffen og læste i Menighedsrådenes blad nr. 5, var jeg ved at kløjes i morgenkrydderen. Nyt, fælles logo! Hvorfor nu det? Kære venner, vi har verdens stærkeste logo. Prøv en gang at gå ind i folkeskolens 3. klasse og vis dem det og spørg, hvad det står for. De ved det alle sammen. Selv Ali og Hassan ved det. Jeg kunne godt tænke mig at lave en lille meget uvidenskabelig undersøgelse her i dag. Hvor mange af jer har Mærskes meget flotte syvstjerne i guld om halsen? Ingen. Nå, og hvor mange har et lille guldkors om halsen? Vi skal være opmærksomme på, at vi har et utrolig værdifuldt logo.

234, Arne Waage Beck: Det er en voldsom pædagogisk opgave at skulle forelægge en kvartalsrapport for et menighedsråd, for nogen af dem sætter sig og kigger på en Anders And-film eller noget andet på indersiden af øjenlågene og siger: "Det kommer ikke mig ved, for jeg forstår det ikke". Nogen siger direkte, at de ikke forstår en dyt af det. Og vi andre, der måske troede, vi forstod det, gør det måske heller ikke. Det er det sørgelige ved det. Men jeg ville også sige noget andet til Lone Wellner Jensen og til Landsforeningens ledelse. Lad være med at forestille jer, at I skal styre vores konsulenter. Jeg har været med til i et 5 provsti-samarbejde at ansætte en konsulent, og det er os, der betaler hendes løn, og det er os, der bestemmer, hvordan hun skal arbejde. Men lav et forum, hvor konsulenterne kan mødes. Lad være med at prøve at styre dem, for så får I virkelig ørerne i maskinen.

236, Ole Stevns: Ifølge foreningens vedtægters § 5, er der nogle grupper, der kan opnå et særligt individuelt medlemskab. Det er f.eks. medlemmer af danske menighedsråd i Sydslesvig og medlemmer af menighedsråd under Danske Sømands- og Udlandskirker. Det vil jeg godt lige vil ofre et par ord på. Den danske folkekirke har selvfølgelig sin primære udstrækning her i Danmark, men ude i verdens har folkekirken også temmelig stor søgning på de steder, hvor den har etableret sig under DSUK. Det være sig sømandskirker og de danske kirker i Sydslesvig, hvor der fungerer ikke mindre end 25 præster. At de er nævnt her i vedtægterne er selvfølgelig fordi, Landsforeningen også skal omfatte den gruppe. Derfor en lille appel til jer, der sidder her. Meld jer ind i DSUK. Betalt det girokort, når det kommer. Det er småpenge. Mange af jer har måske bekendte, der har haft gavn og glæde af den danske kirke i udlandet, og de gør et vældigt arbejde. Og man har undersøgt, at de mennesker derude, som deltager i det kirkelige arbejde, får et anderledes og bedre forhold til kristendommen.

472, Walther Jensen: Jeg har siddet i menighedsrådet en halv snes år eller lignende. Vi fik jo lige pludselig besked på, at vi skulle vælge en kasserer, og folk tog sig til hovedet, for vi har jo en dygtig regnskabsfører. Jeg overtog posten, for jeg er gammel forretningsmand, så jeg har måske en lille bitte smule forstand på penge. Jeg synes, det nye regnskabssystem lover spændende. Jeg kan godt lide, at man starter med at sætte en formålsparagraf, når man lægger budget. Det er spændende at være med til at formulere den. Selvfølgelig må vi jo her i starten stikke en finger i vejret og sige: "Hvad er det

egentlig, kordegnen bruger til ditten og til datten?”. Men med tiden skal det nok blive godt. Og jeg erkender også, der er selvfølgelig indkøringsfejl, som vores regnskabschef bokser med. Men opgaven er spændende, og jeg kan lide budgettet, fordi det ligner noget, som kan være med til at styre den stramme økonomi, som vi skal styre. Menighedsrådene har ikke igennem tiderne været alt for gode til at styre økonomi. Jeg håber, at det nye regnskabssystem vil hjælpe os til at blive endnu bedre til det, når vi har overstået indkøringsvanskelighederne. Jeg er altså positiv over for det.

227, Villy Møller: Der er sagt mange ting om regnskabssystemet. Sidste år talte jeg varmt for det nye regnskabssystem ved temadebatten søndag formiddag. Det er jeg glad for, at jeg ikke skal i år. Det kan jeg nemlig ikke, for det er for meget makværk til at kunne leve op til det, vi skal bruge systemet til. Det er ikke foreningens skyld, så det er ikke foreningen, vi skal pukke på. Men vi skal bede foreningen om, som vores repræsentant over for Kirkeministeriet at sørge for, at vi får styr på det. Jeg opfordrer til, at man beder Kirkeministeriet om nu at lave status over, hvor brugeligt systemet er. Det er ikke bare et spørgsmål om bøv, besværlighed eller tilvænning. Det er et spørgsmål, om systemet lever op til formålet, nemlig at styre vores lokale økonomi. Det er på tide, at vi får sat kursen efter at få et system, vi kan bruge.

225, Gustav Sieg Sørensen: Jeg kan helt tilslutte mig det, som den foregående har sagt, for selv professionelle regnskabsførere har utrolig svært ved at finde ud af systemet. Hvorfor kan vi ikke bare få et regnskabssystem, der passer til menighedsrådene? Og I går kom det så frem, at det er, fordi folkekirken er en del af den offentlige forvaltning, og det er jo ikke foreningens skyld. Måske skulle foreningen så prøve at gøre noget ved det. Menighedsrådene er jo det, som man i Sverige og andre steder kalder kirkelige kommuner, og det betyder så, at vi er underkastet en masse regler, som de verdslige kommuner også er underlagt. Og så længe det er sådan, kan vi ikke bare bede Kirkeministeriet om at tilrette systemet. Men der er heldigvis en utrolig stor fleksibilitet i vores grundlov, så vi kan godt frigøres fra at være kirkelige kommuner. Det synes jeg egentlig bare, vi skal komme i gang med, for ellers får vi denne regnskabsdiskussion på de næste 5 årsmøder. Jeg synes, vi har bedre ting at bruge tiden på end at snakke regnskab.

151, Carl Aage Clausen: Jeg kommer fra et firesognspastorat i Maribo Domprovsti. Jeg vil gøre alt, hvad jeg kan for at bevare de 4. Det er ikke sikkert, det lykkes, for det er blevet meget svært at samle nye folk til næste år. Bl.a. har kassereren smidt håndklædet i ringen. Han er ansat ved Told & Skat på fuld tid. Jeg var også med, da ordet kontaktperson opstod. De første 8 år i menighedsrådet kørte jeg på frihjul, da var jeg den yngste i rådet. Nu er jeg den ældste. Men så kom der påbud om, at vi skulle have en kontaktperson. Hvad er en kontaktperson, blev der spurgt. Ja, det er nærmest en, der skal sørge for at præst, degn, organist og graver ikke kommer op at slås. Den post fik jeg så, og der gik 5 år, før jeg kom i funktion. Det var en søndag, hvor lynlåsen gik i baglås på præstens messehagel. Det var et meget stort spørgsmål, hvem der skulle få den lynlås fri. Var det graveren eller kirkesangeren? Jeg tog problemet med hjem til min kone, og så klarede hun det. Så gik der nogle år, og jeg fik lov til at blive formand, og vi fik en ny kontaktperson, der også var kirkeværge. Det er meget værre. Jeg vil meget hellere være formand end både kontaktperson og kirkeværge. Jeg har en god kammerat, og jeg spurgte ham, hvornår han holdt op med at være menighedsrådsmedlem. Han var også formand. "Det gjorde jeg, den gang der skulle udfyldes en dagsorden", lød svaret. Jeg skal lige fortælle, at når vi har fællesmøde, sidder vi 21 mand omkring bordet, inkl. præsten, og vi har det noget så morsomt. Og vi er stadigvæk i alt 1.673 sjæle, tror jeg nok, så vi kan næsten nå at lægge dem i seng alle sammen.

Flemming Andersens (bestyrelsen) bemærkninger til indlæggene:

Det er med en vis forsigtighed, jeg stiller mig op her for at snakke om overskriften "Rådgivning og indflydelse" herunder om de nye regnskabsprincipper. Jeg frygtede næsten, at jeg skulle have en skærm sat op pga. alle indlæggene. Bestyrelsen har fuld forståelse for de frustrationer, der har været omkring det nye regnskabssystem, omkring kontoplaner, omkring indholdet, og i særdeleshed omkring tidsrammen. Kirkeministeriet har hele tiden været bagud. Min egen sekretær har haft de samme frustrationer, for hun fører vores

regnskab. Hun har haft akkurat de samme problemer med at forstå det og med at få det ført ud i livet. Så jeg har selv mærket det, jeg havde nær sagt, på min egen krop.

Og hvad har vi så gjort for at få indflydelse på de her forhold? For det første må vi gøre os klart, at vi er undergivet den offentlige forvaltning. Og det betyder, at vi ikke kan diktere Kirkeministeriet noget som helst. Men vi kan forsøge at få indflydelse. Vi har selvfølgelig deltaget i det udvalgsarbejde, der har været. Men det væsentligste er nok, at vi har nedsat en erfagruppe, hvor der deltager to brugere, en provstirevisor, en repræsentant for Brandsoft og vores egen regnskabschef, Peter Schrøder. Det har vi gjort for at få så godt et grundlag som muligt i forhandlingen med Kirkeministeriet. Jeg har her 4 sider med 40 forslag til ændringer i kontoplanen. Forslagene har været forelagt ministeriet, men det er kun i ganske, ganske beskedent omfang, at de er taget til efterretning. Det er et godt eksempel på, hvor vanskelige forhold, vi arbejder under. Vi presser på, men det er vanskeligt.

Inge Lise Pedersens bemærkninger:

Der var et indlæg om et nyt logo. Det drejer sig ikke kun om et nyt logo, men om en samlet værktøjskasse med hjælp til hele den grafiske identitet. Det er glimrende, at vi har korset som logo, men folkekirken har ikke eneret på korset. Korset antyder den kristne kirke. Og der kan være mange sogne, hvor det kan være meget uklart, om en kirke nu er en folkekirke eller en anden slags kirke. Så vi kan ikke klare os med korset. Men det arbejde, der tænkes på, er også bredere end et logo. Når jeg ivrer for det, er det fordi, jeg har indtryk af, at vi bruger rigtig mange penge og rigtig mange kræfter rundt omkring på at sidde og genopfinde det samme alle steder. Jeg synes, det vil være godt, hvis man kunne pulje kræfterne og pengene i folkekirken og få lavet et ordentligt professionelt arbejde, som kan stå til rådighed for menighedsrådene. Så kan de bruge det eller lade være, som de vil. Der er ikke tale om at trække noget ned over hovedet på menighedsrådene. Det er en mulighed for et ordentligt professionelt gennearbejdet grafisk værktøj. Det er et af det steder, hvor jeg synes, det er vigtigt, at vi kan samle kræfterne. Det har vi været lidt dårlige til, og jeg håber, vi kommer igennem med dette arbejde. Det vil være nyttigt, og det vil spare ressourcer.

Karsten Fledelius' (bestyrelsen) bemærkninger:

Mht. Landsforeningens bestyrelses reaktion på det nye budgetsystem, vil jeg sige, at vi faktisk har reageret. Men som Flemming så rigtigt fik gjort opmærksom på, så kommer ministeriets embedsmænd med deres forestillinger, og det er ikke ret mange af vores indvendinger, de lytter til - i hvert fald ikke i første omgang. Men 100 rasende menighedsråd vejer meget tungere. Og derfor er vores opfordring til jer, at hvis I er utilfredse med noget, så skriv til Kirkeministeriet med kopi til stiftet og til Landsforeningen. Så får vi nemlig et indtryk af, hvad det er, I er utilfredse med. Men jeres frustration er bedst, når den kommer direkte frem, således at man i ministeriet forstår det.

325, Tom Ebbe Jakobsen: I 2012 skal der være menighedsrådsvalg, og bekymringen går på, om der nu kan findes medlemmer nok til at stille op til menighedsrådene. Og der er alskens forslag til, hvordan menighedsrådsmedlemmerne skal vælges, og det hjælper jo ikke et hak. Det hjælper os ikke til at skaffe de medlemmer, vi har brug for. Lad os da beholde det system, vi har. Vi er folkets kirke, vi skal kunne vælges af folket, og vi skal kunne fjernes af folket. Det er helt unikt, at vi kan holde vores møder og få lavet en liste. Og hvis der kommer en liste mere, har vi valg. Og kommer der ikke en liste mere, har vi ikke valg. I mit sogn har vi 10.000 folkekirkemedlemmer. De kommer ikke til de møder, hvor vi skal opstilles. Det er folkets kirke, og jeg er medlem af folkets kirke. Skal vi til at have nyt valgsystem, så er jeg ikke medlem af den her kirke længere.

432, Terkel Nielsen: Det er jo på mange måder et historisk årsmøde. Vi har i går hørt kirkeministeren annoncere, at vi skal til at have en kirkeforfatning, og vi skal til at have en synodal ordning, fordi kirkeministeren vil have en samtalepartner, og det skal selvfølgelig være et kirkeråd. Vi har hørt vores udmærkede formand sige, at det nok er en lejlighed, som vi skal gribe. Vi skal jo være med fremme, så vi ikke går glip af en historisk chance. Nej, det skal vi ikke. Vi skal ikke forberede noget som helst i den anledning. Vi skal ikke forberede en kirkeforfatning eller en synodal ordning. Vi skal tværtimod lade

være med at gøre noget som helst, for hvis vi begynder at forberede noget, så baner vi vej for noget, som vi ikke ønsker. Den tidligere kirkeminister Bertel Haarder sagde fra denne talerstol, at han ville administrere sit ministerområde således, at der ikke kunne komme noget behov for en kirkeforfatning, og således at ingen skulle savne en kirkeforfatning. Og det er da også sket. Jeg mener, vi har da ikke behov for en forfatning. Så siger man, at det er et udtryk for demokrati, at vi får et kirkeråd eller en synode. Vist er det da ej. Vi har det demokrati, vi skal have. Kirken, det er os. Vi er folkevalgte, vi repræsenterer folket i kirken, i folkekirken. Vi skal ikke have en politisering af folkekirken. Det er folkekirkens store styrke, at vi ikke har en sådan politisering. Vi skal bevare kirken som en del af staten. Vi har den selvstændighed, som vi har brug for, og når vi tilpasser os disse forhold, så går det glimrende. Det er jo et paradoks, at det er den tætte sammenknytning mellem stat og kirke i dette land, som har forhindret en sammenblanding mellem religion og politik. Det er en grundpille i vort samfund, og det skal vi holde fast ved.

290, Henny Rasmussen: Jeg vil gerne sige noget om indflydelse, eller rettere sagt mangel på indflydelse. Vi har i vores sogn på menighedsrådsmøde i forgårs fået at vide, at vores præstestruktur bliver ændret. Vi har en dejlig præst, som skal til at være kommunikationsmedarbejder i Syddjurs Provsti, og en anden præst, som er på barselsorlov. For hende har vi en vikar, som faldt og slog hovedet, og han har derfor ikke været fuldt funktionsdygtig i 3-4 måneder. Nu er han heldigvis ved at være på toppen igen. Så har vi 40% af en præst, som er ude på Mols. Og nu får vi så efter provstens ufattelige indgriben tildelt en afgået orlogspræst på fuld tid. Han skal blive boende i den præstegård, han har boet i hele tiden. Vores kirkebogsførende præst bliver den præst, der er på barsel. Så får vi tildelt nogle timer fra en præst ude i Knebel. Alt sammen bliver vi orienteret om på menighedsrådsmøde i torsdags, og jeg er rystet over provstens totale mangel på samarbejde. Det er den provst, som har brugt rigtig meget energi på samarbejdsprojektet i Syddjurs Provsti, som vi har medvirket til og har været stolte af. Vi synes i det hele taget, at vi har samarbejdet. Men vi mangler sørme at få den kompetence, som ligger i menighedsrådene, nemlig at få lov til selv at bestemme, hvem der skal være præst.

210, Kristian Kaptain: Det drejer sig om noget, som jeg ikke har kunnet finde noget om i vores beretninger, nemlig debatten om folkekirken og registreret partnerskab. Det var Kirkeministerens opfattelse, at menighedsrådene skulle spørges. Det foreslog jeg på sidste årsmøde, men da var der ikke stemning for det. Jeg var glad for i går at høre en tak fra den nuværende kirkeminister for de noget over 600 svar, der var indgået. Og jeg beundrer, at han ikke hoppede på den limpind, Fyns biskop præsenterede ham for, lige efter at han var blevet kaldet til kirkeminister, at nu skulle han fremsætte lovforslag i den sag. Nej, sagde han til os i går, og det sagde han også til pressen, han skulle ikke stille lovforslag uden at være klædt ordentligt på til det. Jeg synes, vi skylder, at vi hjælper godt her. Hvis Folketinget vedtager en lov, der pålægger os, at vi som folkekirke skal vie personer af samme køn, så er det nemlig både naturstridigt og samtidigt også i strid med både Det Nye Testamente og Det Gamle Testamente og alle kirkelige dokumenter, der knytter sig dertil. Det vil være en katastrofe for folkekirken. Jeg tror, den vil blive splittet i mange stykker. Og det vil vores landsforening også. Og ruinen af den landsforening bliver ikke mere værd end et af Låsby-Svendsens huse.

304, Helene Hay: Jeg er, indtil andet er bevist, formentligt landsmødets yngste deltager, så nu ved I alle sammen, hvordan menighedsrådsmedlemmer under 25 ser ud. Det er nok ikke alle, der har set det. Jeg føler mig en lille smule forpligtet til at forsvare de unge, fordi alle gerne vil have unge ind i menighedsrådet. Og hvordan gør vi så lige det? Før I begynder at tænke over det, er der én ting, I er nødt til at diskutere, eller i hvert fald gøre op med jer selv. Til dagligt læser jeg teologi på Århus Universitet, og jeg har gentagne gange hørt om unge, som bliver kvalt i menighedsrådene, fordi folk, der har siddet i menighedsrådet, længe før vi blev født, ikke vil afgive magt. Så man er nødt til at gøre op med sig selv, om man overhovedet er klar i sit menighedsråd til at have en ung person ned. Når det så er sagt, hvordan kommer I så i gang med at få de unge ind. Jeg tror, at man er nødt til at bruge de unge for at tiltrække nye unge. Lav specielle opstillingsmøder for unge, hvor man har unge til at komme og fortælle, hvad en ung person kan få ud af at stille op i et menighedsråd. Jeg har erfaret, at mit CV er vokset ganske

betydeligt, siden jeg kom ind. Så prøv at bruge de unge til at tiltrække de unge. Hvor hyggeligt det end ville være, så er der jo ikke ret meget ved det, hvis det kun er Inge og mig, der sidder her om 30 år, vel?

607, Lone Rasmussen: Jeg vil gerne høre, om ikke der kan laves nogle pc-kørekort direkte for menighedsrådsmedlemmer. Jeg har fået tildelt en PC, og det er også fint nok, men Gud hvor jeg hader den, og jeg kan ikke finde ud af det. Og der sidder sikkert andre end mig, der ikke kan det. Kunne man ikke lave noget målrettet for os?

606, Lisbeth Rask Nielsen: Det er rart, at vi har en intelligent, dygtig, vittig og frisk formand, og at det så er en kvinde, synes jeg, er rigtig godt. Jeg kan alligevel ikke lade være med at drille dig lidt, Inge Lise, når du siger i logo-debatten, at det nu gælder om at samle alle gode kræfter og arbejde videre på fælles hammel. Så kunne man måske godt lægge øre til og høre, hvad forsamlingen siger. Og vi har et stærkt brand. Jeg kan ikke forestille mig en kristen kirke, et kristent arbejde, uden et kors. Lad os dog knytte til det, som alle kender. Og til den unge taler, der siger, at nogen af os har svært ved at afgive magt. Jeg håber rigtig meget, at os, der sidder i menighedsrådene, har en fornemmelse af, at vi ikke sidder her for at have magt, men for at tjene. Om vi så skal lægge dem i seng, som Carl Aage siger, det ved jeg nu ikke rigtigt. Og til vielse af homofile og det at have indflydelse: Jeg ved godt, at Inge Lise sidste år sagde, at hun helt klart sad i arbejdsgruppen som privatperson. Men det er svært i den offentlige bevidsthed at skille de to begreber ad. Jeg forstår godt dit dilemma, men jeg synes alligevel det er svært uheldigt. Og jeg tror, at noget af den folkelige konsensus omkring vielse af homofile, som nogen gerne vil have os til at tro er til stede, ikke er så udtalt, som man tænker. Der er en almindelig accept af det i det borgerlige samfund, men i et stort menighedsråd som vores, har der også været en forståelse for, at det, som man accepterer borgerligt, ikke nødvendigvis gælder inde i kirkens rammer. I skriften står der, at det gælder om for en tjener at være tro. Og vi må spørge os selv engang imellem, hvor vores troskab skal gå hen. Er det til kirken og dens bekendelsesgrundlag, eller er det til en regering, som af mærkelige årsager efter et politisk, lobbyistisk pres føler, at man skal ligge under for disse ting? Hvad bliver den næste mindretalsinteresse, der skal tilgodeses i kirkens regi? Jeg synes, det er helt ude af proportioner. Vi skal gøre vores indflydelse gældende og sige, det er godt, vi har et samfund, hvor der kan være borgerlige og kirkelige ting, der holdes adskilt.

59, Ole Müller: Jeg synes, vi skal tænke os grundigt om og prøve at gentage for os selv, hvad ministeren sagde om grundlovens § 4, hvor der står, at "staten som sådan understøtter den danske folkekirke". Og i § 66 står der, at folkekirkens forfatning ordnes ved lov. Ministeren fremhævede, at vi er en forvaltningsenhed, og dvs. at vi i større og større omfang kommer til at ligne den øvrige offentlige forvaltning, også hvad angår regnskabs-systemer. Vi kan hoppe og danse, lige så meget vi vil. Vi kan ikke lave det om. Og sådan sagde han for så vidt også om betænkningerne om vielser. Hvis vi ikke selv prøver at komme med noget, skal det politiske flertal nok gøre det. Og det kommer også til at gælde kirkeråd. I sjælen er jeg meget enig med Terkel fra Frederiksborg Amt. Men det nytter jo ikke, hvis et politisk flertal på Christiansborg pludselig fremsætter lovforslag og henviser til grundlovens § 66. Så er toget kørt, venner. Jeg synes, vi skal opfatte ministerens ord som en helt klar tilkendegivelse af, at hvis ikke vi tænker os om, så er der andre der gør det for os.

234, Arne Waage Beck: På formandsmødet i Odense forleden blev vi orienteret om, at Landsforeningen selvfølgelig er repræsenteret i det udvalg, som har kigget på provstestillinger. Jeg blev temmelig rystet, da vores formand førte det argument i marken, at når nu vores sognepræster i ret stor udstrækning ikke har særlig meget forstand på økonomi, så må vi hellere sørge for at sætte en sognepræst ind i provstiudvalget også foruden provsten. Jeg ved ikke, om det var helt præcist sådan, det blev formuleret. Men det er jo ikke det, vi har brug for. Der er sket meget, siden min far gik af som provst for 40 år siden. Provstefunktionen, hele provstifunktionen og provstiudvalgets opgaver er vokset voldsomt. Og det har så to sider. Præsterne er mere besværlige nu til dags end i min fars tid, og derfor har provsten en hel del problemstillinger at skulle tage stilling til i forhold til sine præster, som han skal være mellemleder for i stiftet. Det blander vi os ikke i, os der

er valgt ind i provstiudvalget. Men vi har brug for at få styrket selve provstifunktionens verdslige funktion. Det drejer sig om alle de opgaver, der er blevet smidt ind i provstiet, som vi skal tage ansvar for, tage stilling til og løse - og også prøve at styre, hvor vi alligevel ikke må, fordi det er menighedsrådenes suveræne ret at bestemme, hvordan de vil gøre i menighedsrådet og i sognet. Det er en lidt vanskelig opgave. Jeg ved ikke, hvordan man skal gøre det. Engang imellem er jeg lidt kættersk kommet til at sige højt til en lille kreds af mennesker, at vi egentlig har brug for en koncernledelse, som kan udstikke retningslinjer for, hvad vi må, og hvad vi ikke må, og hvordan vi skal gøre tingene. Jeg ved godt, det kan ikke lade sig gøre, men alligevel. Til dem fra Landsforeningen, som sidder med i udvalget om provstestilling: Prøv at tænke med ind i billedet, at vi skal prøve at styrke provstiets funktion. Det er ikke løst ved at uddanne provster, som ikke nødvendigvis har voldsom interesse for det, men er blevet valgt til at blive provster, fordi de er gejstligt interesserede. Man må styrke provstifunktionen for at sikre, at vi ikke slider provsterne op, for det har vi gjort i Frederikshavn.

94, Inger Holst: Nu går vi over til noget helt andet, for jeg har været til møde i vores præsteboligudvalg, og det er nogle gange en svær ting at have med at gøre. Jeg har et forslag, som jeg vil lade gå videre til Landsforeningen. Kunne man overveje, om præsteboligerne gik over til staten? Det er staten, der ansætter præsterne, og derfor kunne det være fint, om det også var dem, der ejede boligerne.

215, Erik Normann Sørensen: Det er ikke Ritt Bjerregaard, der har opfundet det, men hun sagde på et tidspunkt, at det danske samfund er mærkeligt på den måde, at vi alle sammen går ind for udvikling, men der er ikke rigtigt nogen af os, der kan fordrage forandringer. Når jeg kigger ud over sådan et landsmøde her, er vi egentlig meget stolte af at være en del af det her arbejde, fordi vi finder det væsentligt og betydningsfuldt. Men vi brokker os også i mange situationer, og vi snakker bekymrede om, hvordan vi får nogen til at stille op til det næste valg. Jeg læste bl.a. et læserbrev i Kristeligt Dagblad for ikke ret lang tid siden, hvor en sjællænder i høj grad kritiserede nogen, han kaldte for kirkehobbyfolk. Det giver os nogle vanskeligheder, for hvis vi har brokket os meget, hvordan skal vi så få nogen til at gå ind i et stykke arbejde, der giver anledning til så meget brokkeri. Arbejdet er jo meningsfyldt. Jeg lærte for et stykke tid siden af Jytte Abildstrøm, at hvis man siger "forandring", så forskrækker man folk, for folk begynder straks at tænke på, hvad der skal blive af dem selv. Hvis man nu i stedet for brugte Jytte Abildstrøms anbefaling og sagde "forædling", så er der ikke ret mange, der vil sige nej til at være med. Jeg synes, at vi skal give os til at forædle. Så skal vi nok få nogen til at stille op til menighedsrådsvalget.

Erik Vinds (bestyrelsen) bemærkninger til indlæggene:

Tom Ebbe Jakobsen havde et par kritiske bemærkninger til forsøget med nye valgformer. Nu ved vi ikke, om Kirkeministeriet giver dispensation til de nye valgformer. Det er et tilbud, og hvis de giver lov, kan det enkelte menighedsråd vælge det, og de ved jo selv, om det er noget, der er værd at forsøge derude. Men jeg er da enig i, at man skal bevare fokus på menighedsrådsvalget. Og der er vi jo godt i gang med forberedelserne til. Overskriften på kampagnen bliver "Bestem kirkens udvikling", og målet er at skabe et godt afsæt for de kommende 4 år og forhåbentligt at få mange nye involveret i arbejdet. Der skal være fokus på kirkens holdninger og de grundlæggende aktiviteter, som kirken tilbyder. Og her tænker vi på, hvad er kirken kan. Det bliver dåben, nadveren, konfirmationen, velsignelsen, brylluppet osv. Og det skal være i øjenhøjde. Det skal være i et moderne sprog med respekt for det rituelle. Vi skal ikke ind på de områder, hvor kirkens rum blot skaber flygtig interesse, fordi det kan samle en hel masse mennesker. Vi skal ind i vores kernekompetence. Der bliver fortsat i fremtiden masser af spændende aktiviteter i menighedsrådene.

Og vi skal stoppe diskussionen om tyngende administration og bureaukrati, for nu skal vi sætte fokus på de steder, hvor det virkelig gælder. Vi ved f.eks. i Region Syd, at fra 2015 er der omkring 25% af borgerne, der er over 60 år. I takt med at kommunerne står af og ikke kan håndtere dette, hvem er der så tilbage? Det er jo familierne og de ressourcerstærke, og det er menighedsrådene. Menighedsrådene kan være med til at sikre en værdig alderdom i kristent regi. Besøgstjeneste, aktiviteter, samtaler. Ikke afmålt i minutter, men forankret i den enkeltes situation. Det bliver der behov for. Herudover er der en hel

række andre ting som dåbsforberedelse, minikonfirmander og alt det øvrige, som kendetegner vores egenart. Det bliver rigtig spændende. Kampagnen bliver en kombination af debatmøder og en mediekampagne. Vi ved ikke, hvor mange penge vi får til det, fordi vi søger forskellige fonde, men vi har rubriceret det sådan, så vi kan tage det etapevis. Og vi gør det ikke alene. Vi har flere kirkelige organisationer med, Grundtvigsk Forum, Indre Mission, Kirkeligt Centrum, Kirkefondet, FDF, KFUM og K. Det er rigtig rart, at vi er så mange samlet om det. Det er blevet meget positivt modtaget rundt omkring, og det kommer til at blive suppleret med materialer, som bliver sendt ud lokalt.

Inge Lise Pedersens bemærkninger til indlæggene:

Først til spørgsmålet om vielse af homoseksuelle. Når emnet ikke spiller nogen rolle i vores årsberetning, så er det jo, fordi jeg har siddet i udvalget som privatperson og ikke som formand for Landsforeningen. Men jeg kan fortælle, at jeg har været kaldt til et møde med kirkeministeren, og det var min klare fornemmelse, at jeg blev kaldt til mødet som formand for Landsforeningen. Han ville høre min vurdering på baggrund af høringen i menighedsrådene. Jeg brugte 1½ dag på at se nærmere på høringssvarene. 257 menighedsråd har svaret. Det er ikke særligt imponerende, når man tænker på, hvor mange menighedsråd der er. Af de 257 er 105 imod og 95 for både et autoriseret ritual og en eventuel vielse med juridisk gyldighed. Det ser ud, som om der er flertal i den danske folkekirke, der går imod det. Men det er også lidt interessant at se, hvor mange folkekirkemedlemmer, der er i de sogne, som disse menighedsråd repræsenterer. Jeg har desværre ikke taget tallene med, og jeg kan ikke huske det helt præcist. Men der er næsten dobbelt så mange folkekirkemedlemmer i de 95 menighedsråd, der går ind for det, som der er i de 105 menighedsråd, der går imod. Det er jo lidt interessant. Hermed har jeg ikke draget nogen slutninger, men det siger noget om holdningerne. Og svarene er meget ujævnt fordelt ud over landet. 12 menighedsråd på Bornholm har svaret. De 11 af dem er imod. Men det er kun godt og vel halvdelen af Bornholms folkekirkemedlemmer, idet det største sogn, Rønne, ikke har svaret. I hele Fyns Stift er der så vidt jeg huske 9 menighedsråd, der har svaret. Der er ikke ét eneste svar fra øerne syd for Fyn. Hvorfor ikke? For at sige det på ærligt og godt dansk, så rager det dem en høstblomst. De vil hellere arbejde med noget andet. Det er altså ikke et emne, der i alle menighedsråd spiller så stor en rolle, som nogen vil gøre det til. Og jeg har tilladt mig at sige til kirkeministeren, at jeg mener, vi skal passe på med at overvurdere den rolle, lige netop det her spørgsmål spiller i alle menighedsråd. Når der kun er 257, der svarer ud af mere end 1.900, så siger det lidt om, hvordan emnet prioriteres.

Så er der kirkeforfatningsspørgsmålet. Jeg mener, det er farligt at sige, at vi slet ikke skal røre ved det, og at vi bare skal lade andre køre løbet. Vi skal netop røre ved det, uanset om vi går ind for en kirkeforfatning eller ej. Og vi skal selvfølgelig se på, hvordan en kirkeforfatning kan se ud i dag. Vi har en anden situation i dag, end de havde i slutningen af 1800-tallet, for dengang var der hverken menighedsråd, provstiudvalg eller stiftsråd. Nu har vi alle tre dele, og dvs. at et eventuelt centralt råd vil have nogle andre parter at spille sammen med. Katten er sluppet ud af sækken, eller den bliver det i hvert fald til september, for Selskab for Kirkeret vil efter sigende barsle med et forslag om en kirkeforfatning. Den skal vi da selvfølgelig studere og diskutere, uanset hvad vi mener om den.

Den tredje ting var om præsteboliger. Der kan absolut ikke være tale om, at præsteboligerne skal være statsejede. Hvis jeg foreslår Præsteforeningen det, når jeg om kort tid mødes med dem, vil jeg blive buhet ud. Alene af den grund at præsterne godt ved, hvad det vil føre til for vedligeholdelsesstandarder, hvis det bliver statsbygninger. Vi skal også holde fast i, vi ikke har en statskirke. Vi har en folkekirke, der har et nært forhold til staten, men det er ikke en statskirke. Staten betaler 40% af præstelønningerne, og staten ansætter dem formelt. Men det er os, der indstiller dem, og det skal vi sørme holde fast i. Vi kan måske finde andre løsninger på, hvordan vi administrerer dem, men det ikke statens boliger.

Den fjerde ting er arbejdet med provstiniveauet. I udvalget om provstestillinger er vi meget indstillet på at aflaste provsten, men jeg vil kommentere noget andet her. I udvalgets kommissorium indgik også, at vi skulle se på provstiudvalgets funktion, og

Landsforeningen har indsendt et forslag, som bliver behandlet på vores møde på tirsdag. Forslaget går ud på, at man opprioriterer provstiuudvalget, så det kan komme på niveau med provsten i nutidig forstand af, hvad provstens opgaver er. Det vil sige, at et provstiuvalg ikke kun er et udvalg, der skal se på økonomi og bygninger. Vores overordnede syn er der som alle andre steder, at kirken skal ledes i balance mellem en embedsmands linje og en demokratisk linje. Det er et samvirke mellem de to og også en balance.

Bestyrelsens årsberetning blev herefter sat til afstemning. Et meget stort flertal stemte for, ingen stemte imod, og 1-2 delegerede stemte hverken for eller imod. Årsberetningen var dermed godkendt.

7. Forelæggelse og godkendelse af foreningens reviderede regnskab for det foregående regnskabsår

Flemming Andersen forelagde og gennemgik foreningens reviderede årsregnskab. Årets resultat er på knap 1,2 mio. kr. mod et budgetteret overskud på ca. 157.000 kr. Flemming Andersen redegjorde for afvigelsen på ca. 1.015.000 kr. ud fra beskrivelsen i ledelsesberetningen, og han redegjorde for bestyrelsens beslutning om at disponere over overskuddet på den måde, at der bliver hensat en mio. kr. til de strukturændringer, som foreningen er i gang med at gennemføre, og som vil fortsætte i de kommende år.

Flemming Andersen indstillede på bestyrelsens vegne regnskabet til delegeretmødets godkendelse.

Der var ingen indtegnede talere til punktet, hvorefter regnskabet blev sat til afstemning, hvor det blev enstemmigt godkendt.

8. Orientering om foreningens aktuelle økonomiske stilling

Flemming Andersen: Vi styrer i dag udelukkende økonomien med budgetter. Vi får fra sekretariatet budgetkorrektioner 4 eller 5 gange om året, og det betyder, at bestyrelsen hele tiden er orienteret om, hvordan økonomien ser ud. Vi har budgetteret med et beskedent overskud på 19.000 kr. for 2011, og vi ser ud til at ligge på niveau. Når vi får budgetkorrektioner, ser vi samtidig på, hvordan det påvirker de efterfølgende år, så vi hele tiden er i front. Den økonomiske situation her og nu er som forventet.

Der var ingen indtegnede talere til punktet.

9. Forelæggelse og drøftelse af budget samt godkendelse af forslag til kontingent for det følgende regnskabsår

Flemming Andersen: På tidligere årsmøder har vi jo tilkendegivet, at vi ville fremskrive med 2%. Når så der er menighedsråd, der slår sig sammen, bliver vores effektive fremskrivning kun på 1,7%. Det giver jo ikke helt så mange penge, især ikke når der også er udgiftsstigninger. Den væsentligste post i 2012 er selvfølgelig lønningerne på ca. 15,1 mio. kr. IT-skrivebordet skulle gerne give os nogle indtægter, idet vi skal forvalte det og have penge for det fra fællesfonden. Og vi er stadig forsigtige med bestyrelsens udgifter, og derfor har vi også besluttet, at det primære mødested skal være i lokalerne i Sabro. Herudover er indtægtsdækket virksomhed en vigtig post på budgettet i 2012. Når vores personale løser opgaver med proces og jura, regner vi med at skrive regninger ud for det. Hvis vi ikke skal have kontingentet til at stige yderligere, er vi nødt til at have noget indtægtsdækket virksomhed. Budgettet for 2012 viser et overskud på 150.000 kr., og det indstilles på bestyrelsens vegne til forsamlingens godkendelse.

Der var ingen indtegnede talere til punktet.

Der var afstemning om bestyrelsens kontingentforslag og forslag til abonnementspris på Menighedsrådenes Blad, som var indeholdt i bestyrelsens budgetforslag. For stemte næsten alle, 3 stemte imod, og 5 stemte hverken for eller imod. Kontingentforslaget og forslaget til abonnementspris var dermed godkendt.

10. Forelæggelse og godkendelse af det reviderede regnskab for Menighedsrådenes Fond til Udsmykning af Danske Kirker

Bodil Therkelsen forelagde Udsmykningsfondens årsregnskab for 2010. I forlængelse heraf oplyste hun, at fondsbestyrelsen samt de tre foreningsbestyrelser, der indgår heri, har besluttet at nedlægge fonden. Fondens midler består af bidrag, der indbetales af 1.070 menighedsråd. 836 menighedsråd bidrager ikke. Det højeste årlige beløb, der indbetales, er 1.500 kr., og det mindste er 14 kr. I gennemsnit betaler de 1.070 menighedsråd 158 kr. til fonden. Fondens opgave er at yde menighedsrådene støtte til udsmykningsopgaver, og netop disse har ændret sig meget fra 1956, da fonden blev stiftet, og frem til i dag, hvor udsmykningen som regel er med på budgettet for restaurerings- og byggeopgaverne. Da Landsforeningen desuden har varslet, at fonden fremover skal betale for administrationen af fonden, vurderer fondsbestyrelsen, at der bliver stadig færre penge at dele ud af til stadig større projekter. Fonden har så at sige overlevet sig selv. Fondsbestyrelsen har bevilget de sidste tilskud i 2011, og disse bevillinger får den sædvanlige færdiggørelsesfrist på tre år. Et eventuelt overskydende beløb, når alt er gjort op efter tre år, vil blive givet til Selskabet for Kirkelig Kunst til støtte for selskabets arbejde.

Bodil Therkelsen indstillede fondens årsregnskab for 2010 til delegeretforsamlingens godkendelse.

Der var ingen indtegnede talere til punktet.

Årsregnskabet blev sat til afstemning, hvor det blev enstemmigt godkendt.

11. Indkomne forslag fra bestyrelsen, distriktsforeningerne, menighedsråd, der er medlem af Landsforeningen, og disses enkeltmedlemmer

A. Forslag til vedtægtsændringer

Forslag 1 - Årsmøde, kommunikation m.m.

Sekretariatschef Ole Wind fremlagde bestyrelsens forslag til vedtægtsændringer, der har til formål at løse en række bestemmelser om, hvornår årsmødet skal holdes, og hvordan foreningen skal kommunikere med medlemskredsen.

Årsmøde:

Ole Wind: Forslaget om ændring af § 8, stk. 1, har til formål at gøre det muligt at tilrettelægge årsmødet i overensstemmelse med medlemmernes ønsker uden at være vedtægtsmæssigt bundet til en bestemt årstid, bestemte ugedage og et bestemt antal mødedage. Ændres § 8, stk. 1, vil § 16, stk. 1, skulle konsekvensændres.

35, Margrethe Winther-Nielsen: Jeg kan forstå, at man skal have mulighed for at kunne holde årsmøde hele ugen. Jeg tilslutter mig, at der gives mulighed for at placere årsmødet på andre årstider end nu, men jeg vil stærkt fraråde at ændre på den nuværende fredag-lørdag-søndag. Eventuelt kan man omformulere det, sådan at årsmødet holdes på tre, eventuelt to dage, placeret på ugedagene fredag-lørdag-søndag. Jeg mener, det er et forkert signal at sende til det arbejdsramte lægfolk at fjerne bindingen til en weekend eller en forlænget weekend. I forvejen er der mange aktive menighedsrådsmedlemmer, som må tage ferie og fridage for at kunne få enderne til at nå sammen i menighedsrådet. Og hvis bestyrelsen alligevel tænker sig at tage hensyn til det arbejdende lægfolk, er der jo ingen grund til at ændre den passus i de nuværende vedtægter.

508, Susanne Nielsen: Jeg er jo en af dem, der er med til at trække gennemsnitsalderen her voldsomt ned. 38 år, erhvervsaktiv, og endda i det private erhvervsliv. Jeg vil slutte mig den foregående taler. Hvis vi fjerner bindingen på ugedagene og ønsker at holde årsmødet på hverdage, så vil jeg godt love jer, at det her fortsætter, og måske i højere grad end i dag, med at være en pensionistforening.

Inge Lise Pedersens bemærkninger til indlæggene:

Det drejer sig absolut ikke om, at den nuværende bestyrelse mener, at mødet fortrinsvis skal placeres midt i ugen, så det kun er pensionister, der kan komme med. Men hvis der står fredag-lørdag-søndag, så betyder det jo samtidigt, at det skal være et tredagesmøde. Så det er for at få en større frihed. Jeg tror egentlig ikke, at det er særligt almindeligt med så nøje bestemmelser om, hvordan man skal holde årsmødet. Det er ret stift, at det kræver vedtægtsændring at ændre praksis. Dette drejer sig udelukkende om at opnå en smidighed, så vi kan ændre, hvis der er flertal for det. Som ved de andre vedtægtsforslag, drejer det sig om en større handlefrihed ved ikke at have så detaljerede bestemmelser. Vi har ingen aktuelle planer om ændring, men vil anbefale, at der stemmes for ændringsforslaget, så vi kan få løsnet den lidt stive form, vi har i dag.

58, Jørn Christophersen: Forslaget kan måske være meget godt, men der er også nogle gode indvendinger. Så jeg synes, at vi skal vente til næste år. Der er jo trods alt tre år, til at vi har problemet. Hvis vi venter til næste år, kan vi jo formulere det på en lidt bedre måde. Så kan det jo være, at vi er mere positive.

Da der er tale om forslag til vedtægtsændringer, kræver det - for at blive vedtaget - et flertal på mindst 2/3 af de gyldige, afgivne stemmer.

Forslaget blev sat til afstemning ved håndsoprækning, hvor det blev vedtaget med langt over 2/3 af stemmerne.

Kommunikation:

Ole Wind: I rækken af bestemmelser om kommunikation ønsker vi ikke at nedlægge Menighedsrådenes Blad, men vi ønsker at gøre det muligt at fremtidssikre os og anvende andre medier end dem, vi bruger i dag. Derfor ændrer vi "Menighedsrådenes Blad" til "medier" og "foreningens egne medier".

101, Søren Karlsson: Jeg er helt åben over for de foreslåede ændringer om kommunikation. Men jeg studser lidt, når jeg som distriktsforeningskasserer kan se, hvordan pengene til Landsforeningen bliver opkrævet. I dag er praksis jo, at det er Landsforeningen der opkræver pengene og sender dem til distriktsforeningerne. Kan vi ikke godt få det rettet næste gang?

Forslaget blev sat til afstemning ved håndsoprækning, hvor det blev vedtaget med langt over 2/3 af stemmerne.

Frist for udmeldelse:

Ole Wind: I dag kan man i princippet komme den 31. december og melde sig ud af Landsforeningen. Og her foreslås det, at der skal være en frist på 6 måneder, så Landsforeningen så at sige kan regne med kontingentet.

Der var ingen indtegnede talere til punktet, hvorfor forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev vedtaget med langt over 2/3 af stemmerne.

Bestyrelsens konstituering:

Ole Wind: Det er sådan, at bestyrelsen efter de nugældende regler først kan konstituere sig, når hele årsmødet er overstået, og I er rejst hjem. De kan altså ikke konstituere sig, når delegeretmødet er færdigt her engang i dag, hvis de nu skulle kede sig i aften.

Der var ingen indtegnede talere til punktet, hvorfor forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev vedtaget med langt over 2/3 af stemmerne.

Landsforeningens sekretariat:

Ole Wind: I dag har den besynderlige konstruktion, at hvis vi vil ansætte en konsulent, så skal bestyrelsen gøre det. Hvis vi vil ansætte en afdelingschef, som ligger et niveau højere, skal bestyrelsen ikke blandes ind i det. Dette her er et led i vores ønske om at

forbedre vores professionelle stude. Vi vil gerne have bestyrelsen til at træffe nogle bestyrelsesbeslutninger og have sekretariatet til at udføre beslutningerne. Så forslaget går på, at jeg får bemyndigelse til at ansætte det personale, der er truffet beslutning om. Det er også sådan, det foregår i praksis.

Der var ingen indtegnede talere til punktet, hvorfor forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev vedtaget med langt over 2/3 af stemmerne.

Ikrafttræden:

Ændringen af § 32 er en ren redaktionel ændring. Ændringsforslaget blev sat til afstemning, hvor det blev vedtaget med langt over 2/3 af stemmerne.

Det samlede forslag 1 om ændring af Landsforeningens vedtægter var dermed godkendt af delegeretforsamlingen.

B. Øvrige forslag

Forslag 2 - Mere ensartet distriktsforeningsstruktur

172, Anmarie Andersen fremlagde forslaget, som var begrundet med ønsket om at styrke samarbejdet, fremme dialogen og effektivisere arbejdet mellem Landsforeningen, distriktsforeningerne og menighedsrådene. Et tæt samarbejde mellem distriktsforeningerne og de stiftsvalgte repræsentanter i Landsforeningens bestyrelse vil desuden øge sammenhængskraften imellem foreningens forskellige dele.

244, Benedicte Laursen: Det kan godt være svært ude i områderne at have en fornemmelse af, hvad distriktsforeningernes funktion er, og måske føler man sig også lidt usikker på Landsforeningen. Jeg mener at vide, at bestyrelsen er opmærksom på spørgsmålet. Mit indlæg drejer sig om nomenklaturen. Nogle steder hedder det menighedsrådsforening og andre steder distriktsforening. Hvis vi ændrer noget, kunne vi så ikke finde ud af, hvilken betegnelse vi skal have?

323, Uffe Espelund Klausen: At vi er en uhomogen masse, opfatter jeg jo så som en fordel. Vi har en meget gammel tradition i Randers og Omegns Distriktsforening, at vi dækker forskellige provstier. Hvis man hellere vil være i en anden distriktsforening, melder man sig ind i den. Det kan vi ikke se de store problemer ved. At det skulle blive meget mere effektivt, mener jeg er en påstand. Der er der ikke egentlig bevis for. Ligger det i det hele taget inden for Landsforeningens kompetence at bestemme, hvordan distriktsforeningerne skal organisere sig?

325, Tom Ebbe Jakobsen: Det er ikke Landsforeningen, der dikterer, hvordan distriktsforeningerne skal se ud. I Århus Stift, tror jeg, at vi er meget enige om at bevare de distriktsforeninger, vi har. Vi er et meget stort stift fra Silkeborg i vest til Grenå i øst og ligeledes mod syd og nord. Vi ønsker ikke at ændre på de vilkår, vi har for at have indflydelse. Det er op til de enkelte distriktsforeningsformænd at sikre, at der kommer information ud til menighedsrådene, og jeg har gjort mig til vane altid at videresende de mails, som jeg modtager fra Landsforeningen til menighedsrådene. Jeg er også stiftsrådsmedlem, og jeg gør præcist det samme med referaterne fra stiftsrådene. Det fungerer ganske udmærket, og det er ikke noget, Landsforeningen skal blande sig i.

Anne Busk Jensens (bestyrelsen) bemærkninger til indlæggene:

Distriktsforeningerne fungerer meget forskelligt i øjeblikket. På midtvejsmødet sidste år, diskuterede nogle arbejdsgrupper kommunikation, og der var distriktsforeninger, som stort set ikke kommunikerer med deres medlemmer. De fortæller ikke videre, hvad der foregår i Landsforeningen. Andre distriktsforeninger har meget kommunikation og går netop videre med tingene. I Landsforeningen har vi troet, at det, som vi kommunikerer ud til distriktsforeningerne, gik videre ud til menighedsrådene - og omvendt. Og det er et problem, hvis Landsforeningen ikke kan regne med, at kommunikationen virker, for så mister Landsforeningen kontakten til en masse af sine medlemmer. Ind imellem siger de derude, at de ikke hører noget om, hvad der sker i Landsforeningen. Vores kommunikati-

onsudvalg arbejder i øjeblikket med at prøve at se, hvad kan vi gøre ved det. Det kan jo være, at Landsforeningen helt skal tage distriktsforeningerne ud af den kommunikationsvej og så kommunikere direkte med samtlige menighedsråd.

M.h.t. nomenklaturen kan vi jo ikke bestemme, hvad de enkelte foreninger skal hedde, men det ville selvfølgelig være praktisk, hvis de havde en fælles betegnelse. Men det er også et følelsesmæssigt spørgsmål. Har man heddet noget siden i begyndelsen af 1900-tallet, er det måske trist at ændre navnet. Jeg synes, det er en mindre ting.

Uffe Espelund Klausen siger, at det er en fordel, at foreningerne er uhomogene. Ja, men det giver altså problemer i kommunikationen imellem os, og det giver også problemer i forhold til, hvad medlemmerne beskæftiger sig med ude i menighedsrådene. I nogle menighedsråd drøfter de sjældent de helt overordnede spørgsmål, som vi behandler i Landsforeningen, og det, føler vi, er en stor fejl. Det er vigtigt for en Landsforening at vide, hvad der sker ude i menighedsrådene, og omvendt. Det er vigtigt i forbindelse med f.eks. høringer, at vi har en fornemmelse af synspunkterne rundt omkring i vores menighedsråd. Menighedsrådene er jo vores medlemmer. Hvis kæden bliver brudt, mangler vi måske nogle synspunkter, som er vigtige at få med, når vi repræsenterer menighedsrådene. Hvis man skal være politisk effektiv, er det meget vigtigt, at man repræsenterer sit bagland. Når Folketinget har vedtaget en lov efter høring i menighedsrådene, og der så efterfølgende er en række menighedsråd, der får rejst en stor debat om det, mister politikerne troen på, at Landsforeningen repræsenterer sit bagland. Hvis vi oplever det bare to gange, mister foreningen politisk indflydelse. Så vi er nødt til at sikre en fornuftig kommunikation, så vi får at vide, hvad der sker ude lokalt. Vi skal finde nogle veje til, at det fungerer. Det kan være en af grundene til at sige, vi skal have nogle vedtægter, der sikrer, at det fungerer ens i forholdet mellem Landsforeningen og distriktsforeningerne, og igen mellem distriktsforeningerne og menighedsrådene. Og det har ikke nødvendigvis noget med størrelse at gøre, men størrelsen betyder noget for, om man har ressourcer til at håndtere opgaverne.

Tom Ebbe Jakobsen vil ikke have ændret noget. Jeg mener, der er brug for ændringer, så vi får en mere effektiv struktur. Så kan man diskutere, om distriktsforeningerne overhovedet skal være en del af Landsforeningens struktur, eller Landsforeningen skal kommunikere mere direkte med menighedsrådene. Bestyrelsen har ikke truffet beslutning om modeller eller andet. Det kommer op på midtvejsmødet til november. At fortsætte som nu er efter min bedste mening ikke realistisk.

Normann Aa. Nielsen (bestyrelsen) bemærkninger til indlæggene:

I Landsforeningens vedtægters § 3 står der, at distriktsforeningerne tilsammen skal give mulighed for at alle sogne repræsenteres. Det er jo en hensigtserklæring til distriktsforeningerne om at være så udfarende, at I sørger for, at jeres sogne bliver repræsenteret. Med andre ord, at I sørger for at have et aktivitetsniveau, som bringer menighedsrådenes holdninger for en dag, både for jer selv og for os.

I vedtægternes § 4, stk. 3, står der, at et eksemplar af distriktsforeningens vedtægter skal sendes til Landsforeningens sekretariat. Det er der rigtig mange distriktsforeninger, som har overset, og det vil vi meget gerne have, at I gør. Men ellers tilslutter jeg mig meget Anne Busk Jensens bemærkninger fra før.

Inge Lise Pedersens bemærkninger:

Der er blevet hvirvlet mange ting op i forbindelse med debatten, så vi skal måske lige prøve at se, hvad der står i forslaget. Der står nemlig i forslaget, at "bestyrelsen pålægges at udarbejde et forslag til en mere ensartet distriktsforeningsstruktur til vedtagelse på årsmødet 2012".

Spørgsmålet om distriktsforeningernes struktur var oppe på midtvejsmødet sidste år. Det gav ikke nogen afklaring. I organisationsudvalget har de arbejdet videre med det, og vi har drøftet det i bestyrelsen, hvor der heller ikke er enighed om, hvad der er mest hensigtsmæssigt. Vi drøftede det med de formænd, der kom til mødet i Odense her i begyndelsen af maj, og her var det også klart, at der er meget delte meninger blandt distriktsforeningerne. Derfor er jeg lidt betænkelig ved, at bestyrelsen pålægges at fremlægge et forslag til en ensartet distriktsforeningsstruktur næste år. Jeg er til gengæld helt indstillet

på, at bestyrelsen pålægges at fremlægge en analyse af distriktsforeningens struktur og de heldige og uheldige konsekvenser, der er i øjeblikket. Så kan vi drøfte, om vi kan finde en mere ensartet struktur. Jeg vil gerne have forslaget blødgjort en lille smule, så formuleringen ikke er så bombastisk, når vi tager i betragtning, hvor svært det er at finde fodslag.

Struktur er jo ikke vigtigt i sig selv, men kan hindre eller fremme vores arbejde. Vi skal finde frem til den mest hensigtsmæssige struktur, og der er kommet nye ting op, som gør, at distriktsforeningerne nogle steder får en anden rolle end hidtil. Jeg tænker på samarbejdet med f.eks. provstiet. Der er nye ting i spil.

Jeg vil spørge den fynske distriktsforening, om vi kan bløde forslaget op, så Landsforeningens bestyrelse pålægges at udarbejde en analyse af distriktsforeningsstrukturen mhp. at finde frem til en forbedret og mere ensartet distriktsforeningsstruktur. Så det altså kun er analysen, der fremlægges næste år, og ikke nødvendigvis et færdigt forslag. Hvis vi skal komme med et færdigt forslag, risikerer vi at få nogle få stemmers overtal. Vi skal helst have næsten konsensus, for at det fungerer.

Der forelå ikke noget ændringsforslag, hvorfor forslaget blev sat til afstemning. Inden afstemningen blev sat i gang, bad formanden om ordet igen.

Inge Lise Pedersen:

Spørgsmålet er, om den fynske distriktsforening tør trække sit forslag og stole på Landsforeningens gode intentioner om at arbejde på at fremlægge en analyse til næste år. Det er en opfordring til, at I trækker forslaget.

Dette afstedkom yderligere debatindlæg fra forsamlingen.

120, Birthe Vilhelmsen: Midt- og Vestsjællands Distriktsforening kan godt gå ind for, at der laves en analyse. Men vi har lige et par enkelte kommentarer. Vi kan godt gå ind for nogle fælles vedtægter, for det må være noget nemmere at arbejde med, hvis alle distriktsforeninger havde fælles vedtægter. Og navnet er selvfølgelig "distriktsforening" og så det navn, vi har i forvejen. Men vi kan ikke gå ind for at ændre på størrelserne. Vi er godt tilfredse med størrelsen på vores forening. Og vi skal stadigvæk sørge for, at vi er selvbestemmende. Det er os i distriktsforeningen, der bestemmer, hvad vi skal lave, hvornår vi skal lave det, og hvordan vi vil lave det. Men selvfølgelig i et samarbejde med Landsforeningen. Og så er det selvfølgelig op til os i distriktsforeningerne at komme i gang.

59, Ole Müller: Jeg vil gerne for mit vedkommende foreslå, at man giver Landsforeningen mulighed for at arbejde med alternativ opbygning af distriktsforeningerne. Men skal man have en fair og en ordentlig afstemning om det, skal det til urafstemning blandt alle menighedsrådene i hele landet. For ellers sker der måske to ting. Den ene er, at Landsforeningen begynder at kontakte menighedsrådene uden om distriktsforeningerne. Den anden er, at vi får en afstemning, som måske ikke er helt fair, fordi der er meget forskel på de størrelser, distriktsforeningerne har i dag, og det er jo folk, der sidder her, der skal forme afstemningen. Hvis der bliver udarbejdet et forslag, vil jeg meget bede til, at man har i tankerne at sende det til urafstemning blandt samtlige menighedsråd.

Efter en pause vendte forslagsstilleren tilbage:

172, Anmarie Andersen: Fyns Stifts Menighedsrådsforening ændrer det indsendte forslag, således at vi pålægger Landsforeningen at udarbejde en analyse af distriktsforeningsstrukturen. Forslaget lyder herefter:

Landsforeningens bestyrelse pålægges at udarbejde en analyse af distriktsforeningsstrukturen med henblik på at finde frem til en forbedret og mere ensartet struktur.

Ingen ønskede det oprindelige forslag 2 opretholdt, og formanden tilkendegav, at bestyrelsen kunne tilslutte sig det ændrede forslag.

Det ændrede forslag 2 blev herefter sat til afstemning, hvor det blev vedtaget af et overvældende flertal.

Forslag 3 - Regel- eller rammestyring?

29, Gorm Skat Petersen fremlagde forslaget, der har til hensigt at arbejde for mindre administrativt bøvlg og dermed at gøre det lettere at tiltrække nye kvalificerede menighedsrådsmedlemmer og at fastholde de nuværende. Forslaget handler ikke kun om det ufærdige regnskabssystem. Da jeg konstaterede, at vi var flere, der havde samme ærinde, kontaktede jeg Landsforeningen for om muligt at få koordineret forslaget, så vi ikke skulle trækkes med behandlingen af fire forslag. Jeg fik da oplyst, at bestyrelsen havde udarbejdet et ændringsforslag i form af et åbent brev til Kirkeministeriet. Dette forslag har jeg fået lov til at kommentere, og såfremt det vedtages, trækker jeg mit forslag efter samråd med medforslagsstillerne. Så stem for bestyrelsens ændringsforslag, når I altså har haft mulighed for at se det.

Bestyrelsens forslag til et åbent brev til Kirkeministeriet blev delt ud, og der blev indlagt en læsepause.

227, Villy Møller: Forslagsstilleren anfører, at forslag 3 ikke omhandler regnskabssystemet, men at det var en generel bemærkning om bøvlet for menighedsrådene. Nu kommer der så et brev her, som i alle dets punkter alene omfatter regnskabssystemet. Derfor vil jeg opfordre til, at det oprindeligt stillede forslag opretholdes.

Inge Lise Pedersen:

I har formentligt læst så langt hen i dagsordenen, så I kan se, der også er en række andre forslag. Det åbne brev, som er formuleret her som ændringsforslag, er et forsøg på at sammenfatte nogle af de forslag, der handler om det samme. Derfor vil jeg anbefale, at man stemmer for ændringsforslaget. Der skal nok sættes en overskrift ind under den sidste sætning, så man kan se, at det allersidste afsnit handler om "mindre administrativt bøvlg" foran den sætning der hedder "det er delegeretmødets ønske, at Kirkeministeriet medvirker positivt". Jeg ved godt, at alt det med regnskabet fylder mest, men det er fordi, vi håber, det også kan indbefatte de næste forslag, som næsten udelukkende går på regnskab. Jeg vil anbefale, at man kan stemme for denne ændring, som Gorm også går ind for.

Dermed forelå der to forslag, nemlig det oprindeligt fremsatte forslag 3, og bestyrelsens forslag til et åbent brev til kirkeministeren. Det mest vidtgående af forslagene var det oprindelige, som derfor blev sat til afstemning først, hvor det blev forkastet af et stort flertal. Bestyrelsens ændringsforslag blev derefter sat til afstemning, hvor det blev vedtaget af et stort flertal.

Forslag 4 - Udtalelse på årsmødet for menighedsråd

333, Michael Pedersen begrundede sit forslag med, at det igen og igen påpeges, at lokalt samarbejde er vigtigt, og at netop bogholderifunktionen er oplagt at etablere samarbejde om lokalt. I stedet for at udbyde opgaven selv burde Landsforeningen have overvejet nogle strukturer, der gør det lettere at gå til lokalt. Navnlig fandt forslagsstilleren, at spørgsmålet burde have afventet en debat på et årsmøde.

252, Torsten Ørhøj: Jeg kommer fra Herning, hvor vi har fælles kirkekontor for 4 bysogne, og vores dygtige kordegne sørger for at styre regnskaberne. Samtidigt har nogle landsogne i området omkring Herning bedt om, at kirkekontoret også sørger for deres bogholderifunktion. Derfor burde jeg jo synes, at forslaget er glimrende. Men vi har i flere år talt om at få "mere kirke for pengene", og hvis Landsforeningen evner at udføre bogholderifunktionen for en række sogne, så det faktisk er billigere for de enkelte sogne, og uden at der bruges kontingentmidler på det, synes jeg, det er glimrende.

334, Egon Hauge Mathiassen: Regnskabskontorer er absolut ikke en dårlig idé. I Møllevang Sogn, hvor jeg kommer fra, har vi i snart flere år været med i et samarbejde, og

vi gjort nogle opdagelser i forbindelse med det. Hvis ikke den slags ting foregår på meget lokalt plan, max. på provstiplan, er der ikke den samhørighed, der kan være imellem et menighedsråd, et kassererkontor og et provsti. Det er vigtigt, at de 3 ting fungerer sammen, og det gør de altså bedst på lokalt plan. Det er nu engang nemmere at få tilgivelse end at få tilladelse. I og med at bogføring i Landsforeningen ikke har været drøftet her, kan bestyrelsen jo håbe på, at de får tilgivelse, hvis vores forslag ikke bliver vedtaget.

330, Knud N. Mathiesen: Vi har jo hørt rigtig meget i dag om, hvor svært det er med de nye regnskabsprincipper og den nye budgetlægning, og jeg synes, at Landsforeningen har været virkelig fremme i skoene, fordi de på et meget tidligt tidspunkt så, hvor besværligt det kunne være. Og de skyndte sig at tilbyde regnskabsføring. Jeg ved udmærket godt, at de store kirker sikkert ikke har brug for det, men vi er mange små og mindre sogne, som har. Jeg kan kun bakke initiativet op. Så var der en, der sagde, at det var fuldstændig tåbeligt at betale moms af det. Det kan da være rigtig, men det afhænger af, hvad man skal betale moms af. Jeg vil trods alt hellere betale moms af 18.000 kr. end af 40-50.000 kr.

Flemming Andersens (bestyrelsen) bemærkninger til indlæggene:

På årsmødet i 2010 henstillede forsamlingen her til bestyrelsen, at den skulle gå hjem og kigge på omkostningerne og kigge det hele efter i sømmene. Allerede i 2009-10 fandt en sparebånd, vi nedsatte, omkring 5-600.000 kr. Men den øvelse kunne vi naturligvis ikke gøre igen. Så i stedet for at se på udgifterne, så vi på, om vi kunne skabe nogle indtægter, altså indtægtsdækkede virksomhed, som vi har i andre sammenhænge. Bl.a. har vi udført en del arbejde for nogle provstier. Og hvorfor så ikke få indtægter fra bogføring og regnskab? Foreningen har ekspertisen. Det er måske nogen af dem, der er bedst inde i kontoplanerne og i regnskaberne. Og på den baggrund besluttede bestyrelsen at udbyde produktet. Vi har i dag en omsætning på ca. 300.000 kr., og regnskabskontoret skal bidrage med et beløb til dækning af administrationsomkostninger, husleje m.v. helt i lighed med den anden indtægtsdækkede virksomhed.

Med hensyn til prisfastsættelsen kan jeg oplyse, at nogle af vores tilbud ikke blev accepteret, fordi vi har haft en for høj pris. Jeg kan ikke understrege kraftigt nok, at bestyrelsen har stor forståelse for den bekymring, der er blandt nogle af medlemmerne over, at der skal medgå kontingentindtægter til det. Hvis man selv har en regnskabsfører eller en kasserer, som man aflønner, så skal man selvfølgelig ikke også via kontingentet være med til at betale til andres bogføring. Det ligger fuldstændigt klart. Og for at få at gøre tingene så gennemsigtige som muligt, har vi aftalt med foreningens revisor, at der aflægges regnskab for regnskabskontorets aktiviteter, således at samtlige direkte omkostninger bliver overført til regnskabskontoret. For også at få styr på de indirekte omkostninger, føres der timeregnskab, så timeforbruget til bogføringen for folk, der i forvejen sidder i driftsafdelingen, også udgiftsføres i regnskabskontoret. Bestyrelsen har en begrundet formodning om, at dette her over de kommende år kommer til at bidrage med et pænt beløb til vores økonomi, og at det sker i lighed med anden indtægtsdækket virksomhed. Jeg er ikke bekendt med, at vi skal spørge delegeretforsamlingen om tilladelse til at etablere aktiviteten, og jeg vil anmode forsamlingen om at støtte regnskabskontorets etablering og stemme nej til det fremsatte forslag.

Der var afstemning om forslag 4, der blev forkastet af et stort flertal.

Forslag 5 - Ændring i cirkulærerne for tillidsrepræsentanterne vedrørende betaling af kørsel

367, Poul Anton Martinussen fremlagde forslaget og henviste til begrundelsen i det trykte forslag. At spørgsmålet er kommet op, skyldes, at der i Løgumkloster Kirke er ansat en tillidsrepræsentant, der skal dække både Haderslev og Ribe Stift. Da der er ret langt fra syd til nord i Ribe Stift, får menighedsrådet en betragtelig udgift, hver gang tillidsrepræsentanten skal i funktion. Derfor foreslås det, at ordningen ændres, så kørselsudgifterne betales af dem, der har tilkaldt tillidsrepræsentanten.

575, Sten Boye Jensen: Ved første øjekast så kan det jo se ud som et lille uskyldigt forslag, men det er en lidt farlig sti at betræde. Forslaget kan lægge hindringer i vejen for udførelsen af tillidsrepræsentanternes arbejde, og det er jo ikke det, der ligger i ånden for hele ordningen på arbejdsmarkedet. Derimod vil jeg sige til Sønderjylland, at de kunne lave en pulje, hvor alle, der bruger tillidsmanden, bare spytter i puljen, og så kunne I tage pengene derfra. Det er også en form for samarbejde.

Lone Wellner Jensens (bestyrelsen) bemærkninger:

Vi er i bestyrelsen enige i, at der bør arbejdes med problemstillingen. Vi har også fået en henvendelse om præcis dette her et andet sted fra, og det har foranlediget, at vi allerede har rettet henvendelse til Kirkeministeriet om, at vi i samarbejde måske kan kigge på ordningen og få den ændret. Disse bestemmelser er måske præcist ikke helt egnede til de arbejdspladser, vi har, hvor vi har mange arbejdsgivere, og hvor vi har langt imellem de ansatte. Jeg tror ikke på, at de foreslåede ændringer i ordningen vil give anledning til den helt store ændring i den gældende kultur for tillidsrepræsentantordningen, men det er i hvert fald ikke hensigtsmæssigt, at det er ét menighedsråd, der skal betale. Det er vi helt enige i, så vi er i gang med at få løst problemet. Jeg håber, at I har tillid til bestyrelsen og det arbejde, vi foretager i denne her sammenhæng, og derfor ikke stemmer ja til forslaget.

367, Paul Anton Martinussen: Med de oplysninger, vi nu har fået om, at Landsforeningen allerede er gået i gang med at arbejde på sagen, ser jeg ingen grund til at sætte forslaget til afstemning. Vi trækker forslaget.

Ingen andre i forsamlingen ønskede forslaget opretholdt. Dermed var det bortfaldet.

Forslag 6 - Hvordan bliver det muligt at fortsætte som kontaktperson uden at ende i strid med hverken Dansk Kirkemusiker Forening, udtræde af rådet eller ende i personlige problemer?

70, Anne Bjørner fremlagde forslaget. Med udgangspunkt i erfaringerne fra en lang række vanskeligheder som kontaktperson og kasserer, fandt Anne Bjørner det vanskeligt at videregive menighedsrådsopgaverne til nye rådsmedlemmer uden samtidig at kunne anvise, hvor disse kan få hjælp til løsning af opgaverne. Og hjælpen skal helst helt fra starten kunne hentes i menighedsrådenes egen brancheorganisation, eventuelt mod honorar.

Lone Wellner Jensens (bestyrelsen) bemærkninger:

Netop med baggrund i den problemstilling, som lige er blevet ridset op, har vi i Landsforeningen lagt utrolig stor vægt på at få indgået aftalen om rollefordeling i folkekirken, så det ligger klart, hvem der egentlig skal gøre hvad. Den aftale, der nu er indgået, kræver selvfølgelig, at alle involverede parter lægger nogle arbejdsrutiner om, og at man strukturerer sit arbejde på en anden måde. Og derfor må man også i en periode udvise en vis tolerance, men når det først kører, tror jeg, det bliver rigtig godt. Det allerbedste ved aftalen er, at vi nu i menighedsrådene kan stille krav til stiftsadministrationerne om at gøre det stykke arbejde, som netop er blevet beskrevet. Det har vi ikke før kunnet. Før har stiftsadministrationerne arbejdet på meget forskellige måder og nok også med forskellig intensitet. Nu har alle vores stifter bundet sig til at hjælpe menighedsrådene med at udføre administrativt arbejde på det helt almindelige niveau, dvs. hjælpe os med ansættelsespapirer, med afskedigelser osv. Og når vi håndhæver det krav, tror jeg, at det vil blive sådan, at Landsforeningen har langt større muligheder for at komme ud og hjælpe der, hvor menighedsrådet er blevet part, og hvor tingene går i hårdknude. Derfor vil jeg meget opfordre jer til at lade rollefordelingsudvalgets aftale få sin tid til at virke, og dermed indstiller jeg fra bestyrelsen, at der ikke stemmes for det fremsatte forslag.

Forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev forkastet af et stort flertal.

Forslag 7 - Ændring af regnskabssystemet

420, Hans Jørgen Laursen fremlagde forslaget, der har til hensigt at få indført et regnskabssystem, der gør det muligt for menighedsrådene at bruge det til økonomistyring, uden at systemet samtidig kræver en række skufferegnskaber ved siden af. Forslagsstilleren har forstået på Landsforeningens kasserer, at foreningens forhandlinger med Kirkeministeriet i denne sammenhæng har været temmelig ufrugtbare. Alt taget i betragtning fandt forslagsstilleren, at Kirkeministeriet ved sin afvisning af foreningens forslag har optrådt arrogant. Også derfor ønskede forslagsstilleren forslaget sat til afstemning.

585, Jørgen Lundsberg: Jeg er en brugerne, eller håndværkerne, i erfa-gruppen, som Landsforeningen har nedsat, om som Flemming Andersen omtalte. Arbejdet har været meget interessant, og der er stor ros til Landsforeningen for det arbejde, vi har kunnet udføre i gruppen. Og jeg må sige til Svend Erik Haase, at vi ikke er flove. Vi startede i oktober, hvor vi fremsendte 40 punkter til ministeriet. Og vi har argumenteret godt for vores ting. Nogle af punkterne er blevet efterkommet, som Flemming nævnte, mens andre tages med i evalueringen af kontoplanen ultimo 2011.

210, Kristian Kaptain: Det nye regnskabssystem har vendt helt op og ned på den måde, vi har lavet økonomistyring på hidtil. Vi er nødt til at lave små bi-regnskaber for at holde styr på budgettet. Systemet burde kunne arbejde som det gamle system, og så kunne man lave et sideløbende system, som samlede posterne til Kirkeministeriet, hvis de vil have det på en anden måde. Og det kan man godt få edb-systemet til at konvertere i dag. Man burde aldrig have indført et system, før det var prøvekort.

188, Kirsten Luunbjerg: Jeg vil komme med en kort kommentar til afviklingen af dette delegeretmøde. Jeg sidder langt nede bagved, og der er langt dernede fra og herop. Forslag 3 var et generelt forslag om regel- og rammestyring, og bestyrelsen blev opfordret til i samarbejde med Kirkeministeriet at gøre det sådan, at vi kunne få nogle bedre rammer for menighedsrådsarbejdet og undgå alt for mange regler. Det er meget fint og generelt forslag. Så undrer det mig lidt, at der kommer et forslag til et åbent brev fra bestyrelsen til Kirkeministeriet, og det handler udelukkende om regnskabssystemet. Alt det, der står i brevet er meget fint, men det gjorde, at forslag 3, der var generelt, blev forkastet. Og jeg er lige ved at synes, det nærmer sig manipulation.

225, Gustav Sieg Sørensen: Jeg er helt enig med den foregående taler i, at det var ærgerligt, at forslaget om rammestyring faldt, og jeg er også enig med hende i, at det var en dum måde det faldt på. Forslag 7 er jo netop et dårligt eksempel på, at vi måske optræder for ydmygt over for Kirkeministeriet og over for embedsmandslinjen. Vi fik jo tidligere at vide, at vi havde 44 forslag til ændringer i regnskabssystemet, og at vi fik de allerfleste afvist. Og derfor synes jeg, at vi skal vedtage det her konkrete forslag, som det ligger, omkring den løbende økonomistyring. Hvis vi vedtager forslaget har vores forening også vægt, når man forhandler med ministeriet, Vi skal ikke bare skal stå med hatten i hånden, som man gjorde det, da man kom med de 44 forslag.

420, Hans Jørgen Laursen: Jeg var i morges sammen med et par deltagere fra det, der hedder de små enheder, og de havde ikke problemer. Og det kan jeg godt forstå, fordi hvis man har en organist, en kirkesanger og en halv graver, så kan man altså lettere gennemskue det her. Men jeg har en bøn til jer. Vis os den solidaritet at stemme for dette forslag, så vi kan manifestere os over for Kirkeministeriet.

Flemming Andersens (bestyrelsen) bemærkninger til indlæggene:

Jeg har ladet mig fortælle, at der kommer nye rapporter inden for den nærmeste fremtid. Og det er jo det, forslaget handler om. Og det er på vej. Så derfor kan vi godt tilslutte os forslaget.

Forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev vedtaget af et stort flertal.

Forslag 8 - Åbent brev til Kirkeministeriet

50, Svend Erik Haase oplyste, at baggrunden for forslaget var et svar fra Kirkeministeriet på et brev med en række kritikpunkter vedrørende det nye regnskabs- og budgetsystem. Men idet bestyrelsen på delegeretmødet har fremlagt et forslag til et åbent brev til Kirkeministeriet om disse forhold, og forslaget er blevet vedtaget af forsamlingen, trak forslagsstilleren sit forslag.

Ingen andre i forsamlingen ønskede forslaget opretholdt, hvorefter det bortfaldt.

Forslag 9 - Resolution om utilfredshed med mangelfuldt regnskabssystem

128, Arne Gørslev: Vi ligger jo i forlængelse af andre tilsvarende forslag, og da vi har vedtaget det åbne brev til Kirkeministeriet, giver det ikke mening at stemme om det samme igen. Vi trækker forslaget.

Ingen andre i forsamlingen ønskede forslaget opretholdt, hvorefter det bortfaldt.

Forslag 10 - Konsekvenser af lånefinansiering af folkekirkens ejendom med realkreditlån

59, Ole Müller fremlagde forslaget: I Helsingør Stift er vi blevet bekendt med, at et menighedsråd har ansøgt om tilladelse til at optage et realkreditlån på 40 mio. kr. til en ny kirke. Det viser sig ved aktindsigt at være 31 mio. kr. Realkreditbelåning rejser imidlertid en række juridiske problemstillinger, som ønskes undersøgt samtidig med, at det ønskes belyst, om der er andre og bedre muligheder for belåning.

Sekretariatschef Ole Wind:

Vi har stort set lavet den analyse, der efterspørges. Den skal bare lige formuleres, så den er forståelig for andre end os selv. Der er ikke noget juridisk til hinder for, at der kan ydes realkreditlån til f.eks. kirker. Men der er en række problemstillinger, som er meget, meget problematiske. Det er et ufravigeligt krav, at det, man belåner, er matrikuleret. Det er måske ikke så svært, hvis det er en præstegård eller en sognegård, men når vi taler om en kirke, kan det være lidt problematisk. Efter at vi har fået digital tinglysning, er alle kirker matrikuleret, og dermed kan der i princippet optages lån, hvis ellers man kan finde ud af, hvem der er den juridiske person, der kan optage et sådant lån. Det er mere problematisk, at realkreditinstituttet skal have pant i hele matrikelnummeret, og hvis vi taler om en kirke på en kirkegård, bliver det jo morsomt, at pantet også omfatter moster Oda, der lige er blevet begravet. Hvis ejendommen så tages til brugeligt pant, så får realkreditinstituttet også en vis forpligtelse til at holde pantet ved lige, så pantet ikke taber værdi. Der er måske en besparelsesmulighed for folkekirken, der kan overvejes. På vores bestyrelsesmøde i torsdag, blev dette her drøftet, og bestyrelsen vil meget gerne opfordre stiftsrådene - for det dem, der har kompetencen her - til at arbejde for nogle længere løbetider på stiftslånene, så man ikke behøver at gå i et realkreditinstitut, hvor man jo også skal betale bidrag osv. Vi sender meget snart en redegørelse ud om det.

Forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev vedtaget af et meget stort flertal.

Forslag 11 - Overenskomster og budgetter

59, Anny Fosborg begrundede forslaget med de økonomiske problemer, der opstår for et menighedsråd, når der ved forhandlinger om puljeløn indgås aftaler om, at medarbejdere skal have store lønstigninger med tilbagevirkende kraft flere år tilbage.

328, Marianne Rolander: Jeg er medlem af Beder Menighedsråd, hvor jeg kontaktperson og valgt kasserer. Jeg vil gerne støtte forslaget om, at Landsforeningen pålægges at sikre, at ikrafttrædelsesbestemmelserne ved fremtidige fornyelser af overenskomsterne på det folkekirkelige område tager skyldig højde for de gældende tidsfrister for udarbejdelse og godkendelse af menighedsrådenes budgetter.

329, Karsten Tügel: Jeg kommer også fra Beder Menighedsråd, hvor jeg er kirkevæрге. Jeg vil meget kraftigt støtte forslaget, at Landsforeningen pålægges at sikre, at ikrafttrædelsesbestemmelserne ved fremtidige overenskomstforhandlinger på det folkekirkelige område tager skyldig højde for de gældende tidsfrister for udarbejdelse af godkendelse af menighedsrådenes budgetter. Tak fordi I lyttede, og husk at stemme for forslaget. Jeg har 50 kopier liggende dernede, som skulle herop, men det vil vi undlade af hensyn til tiden.

210, Kristian Kaptain: Vi har i vores sogn haft den samme driftsramme de sidste 4 år. Løn- og pensionsstigninger osv. er derfor gået ud over menighedsplejen og over nye tiltag for at få flere kunder i butikken. Det er uheldigt, og derfor blev vi enige om på et formøde, vi holdt før budgetmødet forleden aften, at vi bør gå i spidsen for at rationalisere sammen med andre sogne. Vi vil samarbejde med andre sogne om f.eks. fælles foredragsaftener, fælles koncerter, fælles grønt korps til kirkegårdsarbejdet, fælles maskiner og fælles vikarkorps på provstiniveau. Og vi vil lade lønbehandlingen flytte fra sognene til stiftet, og vi kan også arbejde sammen om regnskabsfunktioner i sognene. Desuden vil vi forsøge at spare på energiforbruget, sådan som vi har set eksempler på i et tv-program.

Lone Wellner Jensens (bestyrelsen) bemærkninger til indlæggene:

Jeg forstår til fulde Beders Menighedsråds bøn og finder det også rigtig sympatisk. Det kan beklageligvis bare ikke lade sig gøre. Efter overenskomsternes indførelse er vi blevet underlagt fuldstændig de samme offentlige bestemmelser, der kommer fra Finansministeriet, som alle mulige andre offentlige arbejdspladser. Dermed har vi ingen indflydelse på ikrafttrædelsestidspunkterne. Sådan er det, når vi taler om overenskomster og den løndannelse, som det medfører. Noget helt andet er tilfældet, når vi taler om den lokale løndannelse for tjenestemændene, har jeg fået forklaret. Der beslutter menighedsrådene selv ikrafttrædelsestidspunktet. Jeg bliver desværre nødt til at sige, at som forslaget lyder, så kan Landsforeningen simpelt hen ikke det der. Men jeg lytter mig til - og det glæder mig, at det virker, som om der er flere i forsamlingen, der støtter det - at Landsforeningen for fremtiden skal have større indflydelse på løndannelsen. Men selve dette forslag nærmer sig det umulige, og derfor kan jeg ikke opfordre jer til at støtte forslaget.

59, Anny Fosborg: Jeg nævnte ordet puljeløn, og hvem der tildeler puljeløn til en navngivet ansat i vores menighedsråd. Jeg vil stærkt opfordre Landsforeningen til, at vi får en form for indflydelse, for det kunne jo tænkes, at menighedsrådet måske ikke er helt tilfreds med den ansattes udførelse af tingene, og det drejer sig jo om mange penge.

Forslag 11 blev sat til afstemning, hvor det blev forkastet af et stort flertal.

Forslag 12 - Ledelsesstruktur i folkekirken

59, Kenneth Sødergren fremlagde forslaget. Han fandt, at mange af de problemer, der har været til debat, har rod i folkekirkens forhold til staten, og han kobede desuden forslaget sammen med kirkeministerens opfordring til, at folkekirken begynder at overveje udviklingen af en kirkeforfatning. Forslagsstilleren oplyste, at forslagets ærinde alene er, at der inden for Landsforeningen sættes gang i debatten, og ikke - som det er formuleret - at adskille kirke og stat.

104, Kaare Kyst: Jeg er formand for menighedsrådet i Køge, det samme menighedsråd som forslagsstilleren kommer fra. Efter min mening skal forslaget bringe Landsforeningen på forkant med en udvikling, der ikke eksisterer som andet end ønsketænkning i langt overvejende grad i venstrefløjens tankesæt. Man skal bemærke, at der står, at man ønsker en debat til en ledelsesstruktur, som skal træde i kraft efter en adskillelse af kirke og stat. Man skal komme med et forslag til, hvordan man adskiller kirke og stat. Det er ikke et forslag, der på nogen måde er vokset i vores have, og hvis det var, så var det fjernet sammen med det andet ukrudt, der også var der. Det vil være et katastrofalt signal at sende til politikerne og til pressen, at vi er klar til en adskillelse af kirke og stat, som det forslaget her lægger op til. Derfor vil jeg varmt anbefale, at vi ved dette landsmøde afviser forslaget ved at stemme imod. En overbevisende afvisning af forslaget vil være et sundt og godt signal at sende ud til politikerne.

103, Kjeld-Ole Munk: Dette er et forslag om at adskille kirke og stat kombineret med nogle ord om ledelsesstruktur, og det kan jeg ikke få til at hænge sammen. Vi har overordnet set et godt forhold til staten, og det er også vigtigt at folkekirken fortsat er med til at præge vores samfund positivt. Jeg kan egentlig ikke se, hvad formålet skal være med det her. Der er også nogle advarselsslamper, der blinker. Vi kan bare kigge lidt til vores nabolande og se, hvad der er sket der, da kirke og stat blev adskilt. Vi har fået en meget mere politisk kirke, og vi har fået en meget mindre frihed for de enkelte sogne og menighedsråd. Jeg vil også anbefale, at vi stemmer imod.

Inge Lise Pedersen:

Ja, nu har forslagsstilleren modificeret sit forslag lidt, men i bestyrelsen har vi jo forholdt os til den ordlyd, forslaget har. Det kan vi ikke støtte, for som flere netop har sagt, forudsætter det, at vi vil arbejde aktivt for en adskillelse af kirke og stat, og det vil vi ikke. Derimod har jeg allerede i går bebudet, at vi selvfølgelig føler os forpligtede til at være med - og helst også på forkant - med den debat, der er om kirkens indretning. Vi skal selvfølgelig relatere os til det forslag til en kirkeforfatning, der bebudes at komme her i efteråret. Det er klart, at vi skal analysere det forslag på kryds og tværs og sætte en diskussion i gang om det. Men vi må anbefale at stemme imod forslaget, fordi der ikke i bestyrelsen er nogen stemning for, at vi skal arbejde aktivt for at skille kirke og stat.

Forslag 12 blev sat til afstemning, hvor det blev forkastet af et meget stort flertal.

12. Bestyrelsens meddelelse om tid og sted for næste årsmøde

Inge Lise Pedersen oplyste, at næste årsmøde holdes på Nyborg Strand i dagene 1.-3. juni 2012.

13. Eventuelt

172, Annmarie Andersen: Ude ved kirkebladene ligger der ikke noget kirkeblad fra Kerteminde, for vi er holdt op med at lave kirkeblade. Vi laver i stedet en lille folder 4 gange om året, og så udgiver vi en årbog. Det er rigtig sjovt at lave årbogen, for vi bliver i stand til at skrive nogle gode artikler og også at få andre til at skrive artikler til bogen. Vi blev lidt kede af ustandseligt 4 gange om året at skrive det samme og det samme. Tingene ligger ude ved kirkebladene. Tag idéen, hvis I har lyst.

85, Hanne Kjærulff: Det er ikke nogen hemmelighed, at der i den senere tid har været meget i pressen om, at der skal skæres ned på handicapområdet. Vi sidder her som en kristen forsamling, og jeg går ud fra, at der ikke er en eneste her, som hører til de 47%, der mener, at der skal skæres ned på området. De er allerede i fuld gang med at skære kraftigt ned ude i kommunerne, og det er meget uheldigt. Man kan måske også se det i et videre perspektiv. De kugler, som soldaterne affyrer i Afghanistan, og dem man prøver at ramme Gadaffi med, de rammer i virkeligheden de handicappede i Danmark, og det kan vi ikke være bekendt. Jeg håber, I alle sammen vil gå ud og protestere imod det. Og så synes jeg, at det er forkasteligt, at der er mange folketingsmedlemmer, der ikke er medlem af folkekirken. Nu skal vi snart have folketingsvalg. Prøv at spørge de kandidater, I vil stemme på, om de er medlemmer af folkekirken, sådan så vi sikrer, at dem, der sidder derinde, er vores folk, så de laver nogle love, vi kan være glade for.

267, Rita Bitsch Andersen: Jeg kommer fra Bøvling-Flynder Pastorat, og vi har sat et lille projekt i søen, der hedder "De små synger i Flynder kirke", og det går forrygende. 44 børn og 11 dagplejemødre kommer de to sidste onsdage om måneden i to hold, og så synger de sammen med organisten og kirkesangeren og dem fra menighedsrådet, der kan træde op. Det går fantastisk godt. Vi har haft Sigurd Barret ude i en af de største kirker, og i den forbindelse har vi fået lov at udlevere bibel og CD til dagplejemødrene, som de må bruge i deres arbejde efter orientering af forældrene. Vi fortæller forældrene om vores tiltag inden for menighedsrådsarbejdet via en personlig henvendelse, og det går rigtig fint. Jeg kan fortælle en lille sjov ting. Juleaften kunne forældrene til en lille dreng ikke forstå, hvad det var for fagter, drengen lavede, da han insisterede på, at de skulle synge "Gud ske tak og lov", mens de gik rundt om juletræet. De kendte ikke fag-

terne. Man kan også se, at børnene afstår fra at komme hjem til bedsteforældrene, hvis det foregår en onsdag, for da skal de i kirke. Vi får nogle børn, der ikke er kirkefremmede, og de er heller ikke bange for det store klaver nede bag i kirken. Gå trøstigt i gang med nye udfordringer i respekt for kirken og den kultur, I befinder jer i.

106, John Beck Jensen: Jeg har en kort meddelelse om realkreditlån, som jeg synes er vigtig at få med. Hvis I kender nogen, som har behov for at optage lån, vil jeg stærkt anbefale, at de søger om stiftslån frem for at gå ud i noget privat. Hvis det er til byggeri eller andet af langvarig karakter, kan man f.eks. søge om stiftslån over 30 år. Så kan stifterne lære, at de skal indrette sig på samme måde som de andre långivere i lånemarkedet. Jeg har arbejdet med det her siden 2007, og det er sørme svært at få biskopperne til at forstå, at der er mening i det. Jeg har identificeret 5 sogne i Roskilde Stift, og de 5 sogne kunne have sparet ½ mio. kr. om året, hvis de havde fået et 30-årigt stiftslån i stedet for et realkreditlån, som de har nu.

151, Carl Aage Clausen: Et af højdepunkterne her er filmforevisningen. Og for ikke ret mange dage siden derhjemme i stuen, kom "Drømmen" med Bent Mejding pludselig på skærmen, og så siger jeg stolt til min kone, at den har vi været med til. Og jeg er stolt af at vi har set "Karlas kabale". Hold op, hvor var den god. Den kan vi godt lægge navn til. Men det der i går aftes, der må I altså undskylde mig. Jeg var så lykkelig for, at der ikke var mere mørkt, end at jeg kunne finde døren, selv om den var låst. Sikke en gang makværk, Poul Joachim & Co. Tag lige at holde op med det der, for det kan vi altså ikke stå model til. Det kan ikke fremme noget.

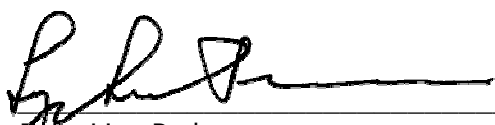
14. Mødets afslutning

Jørgen Anker Jørgensen takkede på vegne af dirigerterne for god ro og orden under delegeretmødet.

Inge Lise Pedersen rundede delegeretmødet af med en tak til dirigerterne for god afvikling af mødet, og hun fortsatte: I bestyrelsen var vi en anelse bekymrede for, om den nye årsrapport skulle føre til, at der ikke blev så meget diskussion. Den bekymring viste sig at være ganske overflødig. Det har ikke knebet med diskussion, tværtimod. Tak for et godt delegeretmøde. Vi har fået masser at tænke videre på i bestyrelsen, og vi håber, at mange af os ses igen om et år.

Sabro, den 11. juli 2011
Elin Humlum, referent

Referat godkendt:

Inge Lise Pedersen
Bestyrelsesformand

, den 18. juli 2011

Jørgen Anker Jørgensen
Dirigent

, den 2. august 2011

Margrethe B. Wind
Dirigent

, den 3. august 2011

Finn Erik Larsen
Dirigent

, den 27. juli 2011